

Dimissió dels maquiavèlics Aznar i Mayor Oreja

Per no acomplir el Govern espanyol l'acord democràtic del Parlament estatal -pres a més, per unanimitat- d'acostament dels presos d'ETA a Euskal Herria.

Que un basc unionista sigui ministre d'Interior és com si el Ministre de la policia britànica fos un unionista. O sigui: una provocació sense vergonya.

Madrid no vol el procés de pau i ens usa a nosaltres, ciutadans, de carn de canó als atemptats d'ETA. Quan Hipercor, els tribunals reconegueren que la policia no avisà i no fou desallotjat.

Així, el maligne PP espera guanyar més vots a través de la ràbia que el terrorisme stalinista i cec provoca.

L'ESTEL

"Si us plau, vagi-se'n ja d'una vegada, senyor Aznar"

<http://teletel.terra.es/personal/focifum>
 E MAIL focifum@teletel.terra.es

A.P.P.E.C
 ASSOCIACIÓ
 DE PUBLICACIONS
 PERIÒDIQUES
 EN CATALA

ANY XIX. NÚMERO 426

1er DE GENER DEL 2000

PREU: 225 PTS - 1,35 euros

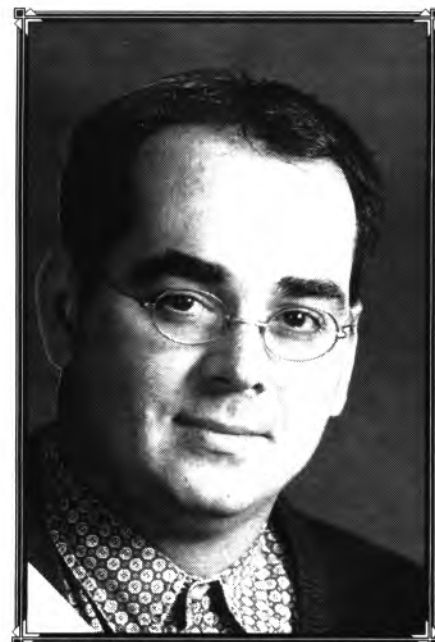

La presidenta de Mallorca, dona Maria Antònia Munar, s'interessa per l'ESTEL com se pot veure en aquesta fotografia presa a la passada Fira de Porreres.

**BENVINGUTS
 AL
 2000
 ANY
 286**

**DE LA
 DOMINACIÓ ESPANYOLICA**

JORDI ROMAGUERA I CUBEDO
jcubedo@net-way.net

En Josep-Lluís Romero és el coordinador local del Bloc Nacionalista Valencià a Orpesa, el poble on estiuja el president Aznar. En Josep-Lluís també és el president del Club de Futbol Atlètic d'Orpesa. El seu mòbil, 649 308 806

Na Maria Melià de Sóller és la millor perruquera-barbera-pentinadora de s'Arenal de Mallorca. La seva perruqueria està al carrer de sant Cristòfor, a prop de la Plaça de la Reina Maria Cristina. Les seves mans, precises o fermes alhora que tendres us deixaran polits com si haguèssiu passat per Lourdes. Na Maria de can Llopis fou Miss Balears fa una vintena d'anys i ja se sap: "Geni i figura, fins a la sepultura". Demanau hora al 971 442 978

NA PAMELA ANDERSON, a qui trobarem per dins la xarxa d'Internet és una mostra de com volem que sigui l'ESTEL durant aquest nou mil·lenni que comença.

Són un grup de nins i nines de quart curs de l'Escola Pública L'Estel, de Molins de Rei, una petita vila a la comarca del Baix Llobregat. Aquesta escola ha fomentat el català en tots els seus àmbits des de la seva creació. Els agradaria poder contactar amb altres escoles dels Països Catalans, especialment dels llocs perifèrics: Xavier Caus - Passeig del Terraplé, 6-3-2- 08750 Molins de Rei

**Especial
 dedicat a
 CIUTAT
 Si vos ha
 agradat,
 telefonau al
 971 26 50 05
 i el vos enviarem
 cada quinze dies**

Fa 10 anys que en Xavier Manescal regenta el Bar Morey al carrer Morey de Ciutat. Sa mare, na Jerònia Guasp el va obrir fa 35 anys. Tel.. 971 714 583

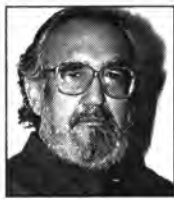
Fa 23 anys que en Jaume Cerdà, amb en Llorenç Bibiloni i en Joan Sebastià Company, s'associaren per crear l'Estudi d'Arquitectura Arquitectes a la barriada de l'Ajuntament de Ciutat. Tel. 971 228 077

Fa 3 anys que les germanes Fiori regenten la Immobiliària F.S. al carrer del Temple de Ciutat. Tel. 971 721 739

Fa 16 anys que na Susi Linares, a qui veiem amb la seva filla Laura i la seva amiga Sofia, regenta la Perruqueria Susi a la barriada de sa Calatrava de Ciutat. Tel. 971 716 922

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

Ja fa devers deu anys, en Joan Pla de Felanitx, a les planes del Diari Balears ens va enviar al frenopàtic als qui escrivim a l'Estel, per independentistes. Ara n'Aznar ens recomana anar al psicoanalista, a noltros i a tots els altres que sense ser espanyols ens veiem obligats a estar subjectes a l'Estat espanyol. A n'aquesta gent, quan no té arguments, no els queda altre recurs que insultar.

Entra un negre a un bar de Campanet, s'acosta al taulell i l'amo li demana: - Que desea? - Una canya de cervesa, demana el negre. Perdoni, li diu el barman, me pensava que erau negre.

En Joan Far de Bunyola, que és l'amo de la botiga sa Roqueta de Ciutat, m'ho contava l'altra diassa: - M'agrada anar a passejar per la muntanya. L'altra dia vaig anar a Massanella i el garriguer me va dir: - Joan, des d'ara has de pagar per entrar a la possessió. I que paguem, li vaig dir jo. - Els mallorquins 200 ptes i els forasters 500. I, qui són els forasters, li vaig demanar. - Els qui no xerren mallorquí, va respondre el garriguer. Un home que ho té clar, el garriguer de Massanella. Són mallorquins els qui parlen en mallorquí i els altres no ho són. Tan de bo ho tenguessin tan clar els nostres polítics, els nostres minidirectors.

I ara un de guàrdies civils: El tinent coronel de la Guardia Civil Carlos Castillo Quero, jo traspasat, i altres dos agents d'aquest cos condemnats pel triple homicidi del cas Almeria -tres joves foren confosos amb terroristes quan acudien a una primera comunió l'any 1981- reberen fons reservats a mode d'ajuda quan foren expulsats de les forces de seguretat. Segons ex alts càrrecs d'Interior el pagament fou realitzat pel primer equip del PSOE en aquest ministeri, el qual va dir que se feia càrrec d'un compromís dels anteriors responsables ministerials d'UCD.

I un altre: El titular del Jutjat d'Instrucció nombre 1 de Xàtiva ha imputat un delictes contra la salut pública i un altre de tinència il·licita d'armes a un agent de la Guàrdia Civil destinat a Gandia. Segons fonts properes al cas, David C.S. fou detingut de matinada (3-10-99) per membres del mateix cos quan circulava amb el seu vehicle pe La Canal del Navarrès. Els guàrdies civils li donaren l'alto en un control rutinari i el sorprengueren amb 17 grams de cocaïna i 20 grams d'haixís. El detingut anava acompanyat d'Agustí A.C. que també fou arrestat a l'estar en busca i captura.

Ara, un acudit de Gallecs: O pasado 2 de Agosto, Teresa Pereiro, funcionària do Concelho del Ferrol, acudia à consulta do dentista do seguro municipal, Antonio Barreiro. Ao falar-lhe ela em galego, o dentista respondeu-lhe: "no me hablo gallego que no la entiendo. A funcionària nom fizo casa e este negouse a atendê-l. Segunco o dentista: "tan solole pedí que hablara gallego, port-

que no entendia los tecnicismos (sic)". Teresa Pereiro denunciou a situaçom na Fundação Artábria, que remetou um escrito à Câmara Municipal, agora presidida polos nacionalistas galegos, para lhes solicitar medidas ao respeito que evitem estes "actos discriminatórios". Pola sua parte, o Vereador do Pessoal declarava à imprensa que se bem desconhecia o assumto, em principio lhe parecia "um tema mui grave".

L'audiència de Barcelona denega la traducció d'una sentència al català demanada per l'advocat Lluís Gallardo. El lletrat ha presentat un recurs a la mateixa audiència reclamant el seu dret i del seu client a rebre justícia en català. Veritat que això també sembla un acudit?

I ara amem seriosament: Francesc Antic (PSOE), nou president de les Illes Balears, es comprometé a "lluitar" per a consolidar-hi el català i reconegué l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis catalans en tots els territoris de parla catalana: Pilar Costa, presidenta del Consell Insular de les Pitiüses també s'hi ha manifestat a favor. Recordem que L'ESTEL DE MALLORCA, és de les poques publicacions, potser l'única que ha publicat el discurs del President Antic a l'Institut d'Estudis Catalans.

El nou president d'Aragó, Marcel·lí Iglésias (PSOE) anuncià la seva voluntat d'impulsar una llei que reconegui plenament les llengües catalana i aragonesa en el seu territori. També anuncià la voluntat d'establir relacions institucionals regulars entre Aragó i Catalunya.

La revista Serra d'Or va fer 40 anys tot recordant el paper de resistència cultural que desenvolupà durant els anys més foscos del franquisme. 300 són prou: Així va començar

Na Núria Cadenes durant el seu parlament

el discurs na Núria Cadenes a la trobada independentista de son Llaüt el dissabte del llarg pont de la Puríssima, reunió on vaig anar acompanyat de na Carme Messeguer de Fraga i en Quim Gibert de Girona. 300 anys de domini castellà que començà l'any 1707 amb la batalla d'Almansa i acabà l'estiu de 1715 amb la capitulació a les tropes castellano-fran-

ceses de la Ciutat de Mallorca, En el transcurs d'aquesta anys hem d'aconseguir la independència dels Països Catalans, conquerits i esquarterats per França i Espanya. Com aconseguir-ho? Seguin l'exemple d'Irlanda que aquests dies aconseguix independència i territori. Dos dies va durar la trobada dels independentistes catalans, que estan convençuts que 300 anys són prou, i que cal lluitar per posar fi a aquest estat de coses, a son Llaüt de santa Maria del Camí.

El comandant José Ramón Pintado, condemnat a vuit anys de presó pel cas Ufifa (pagament amb droga a confidents de la Guàrdia Civil) ja viu a la presó d'Ocaña II (Toledo) on fou traslladat des de la presó militar d'Alcalà d'Henares (Madrid), segons fons jurídiques. El trasllat d'en Pintado, qui a partir d'ara complirà la seva sentència en la mateixa presó que els altres dos comandaments de la Ufifa també condemnats a la mateixa pena -Francisco Quintero i Gonzalo Méndez- és conseqüència de la recent decisió de la Sala de lo Penal de l'Audiència Nacional, que acordà retirar als tres condemnats el polèmic benefici de tercer grau penitenciari (la semi llibertat) que els havia concedit el mes d'agost un jutge togat militar.

El delegat del batle de Lluçmajor a s'Arenal en Xim Rabasco ens ha tornat bilingüe: tot lo dia parla en català i en castellà, llegeix diaris en català i en castellà, en una paraula... ho fa tot en les dues llengües oficials del terme de Lluçmajor. Per qualque cosa ha fet la llei de bilingüisme del terme municipal.

Uns valencians enrabats amb en Zaplana ens envien el següent E-Mail molt semblant a la literatura de combat que a Mallorca s'encarna en la revista del Lobby per la Independència, Barco de Rejilla.

La Frase: La qualitat més essencial per escriure és de tenir un detector de merda innat i a prova de cops. Ernest Hemingway.

Comentari de text: Merda real i merda metafòrica, és de suposar, que és el mateix.

Un dels periodistes més vils i desprestigiats com a gestors de mitjans de comunicació de València (i no es Jesús S. Carrascosa de la Reina), vol traure al mercat una cartellera d'espectacles semblant a les que ja existeixen al nostre àmbit. De moment, ha intentat "furtar-li" alguns col·labo-

radors al setmanari QUE & DONDE, amb la negativa d'aquests, és clar...

Punt 2 - TVV no és només una cadena recicladora de programes emesos; és una verdadera trituradora de material de l'etapa socialista. Passen una vegada i una altra la producció que es va fer durant els primer 6 anys de la cadena autonòmica. És clar que als autors -guionistes, presentadors, etc.- no els paguen drets d'emissió. Els diner se'n va a la porqueria que es produeix en Canal 9.

RADIO NOU

Per tal de tractar de pujar l'audiència, que va per terra, la ràdio pública del PP valencià està fet una tómbola diària. El mateix equip de periodistes de carronya amb X.R. al seu davant omplin els matins de Ràdio 9. ¿I qui és el coordinador d'aquesta porqueria televisiva traslladada a la ràdio? Voro Barber!!!!

La mateixa Ràdio 9, en commemoració dels 10 anys de la seua fundació, ha editat una revista de puta pena. Fa repàs d'allò més lleuger i tendencios de la programació de tots aquests anys, i destaca, per exemple, amb fotos i tot, i un programa que fou un vertader fracàs, que estigué en antena tres mesos, i que el duien... Ximo Rovira, Clara Castelló i Eduardo Orrico, tots ells acomodats a TVV (Orrico n'és el cap de programes!!!). Es conserva el pas per la direcció, durant quatre anys, de Salvador Soria i J.R. Lluch, i molts dels locutors i guionistes que van fer la millor ràdio que s'ha fet al País Valencià, a la ràdio autonòmica i a la ràdio tal qual, no figuren al text o només en una mínima part del seu treball. De vergonya... pepera. Una altra marca al seu expedient de J.V. Villaescusa i la màfia zaplanera del mitjans de comunicació.

PRESS/PREMSA/PRESSE/ PRENSA

La Reina de la Dreta periodística valencianera ha mort (és a dir, pitjor que això, ha sigut despatxada del que era el seu diari).

És clar que el lloc polític que ocupava Las Provincias de la Reina l'ocupa ara El Muelas Levantino (per això la puja en vendes d'aquest darrer i l'enfonsament de l'altre).

Falta veure cap on tirarà el Decano. ¿Més a La dreta encara... que el Pedro Muelas?. Ω

Mallorca en el seu pròxim esdevenidor

PERE FELIP I BUADES

El sistema liberal i democràtic vigent, en aquest final de segle, a Mallorca, ens serveix per catapultar proyeccions i anàlisis per el demà. A cinc o deu anys vista podem sospesar el present i el pròxim passat sense equivocar-nos gaire.

Si hem basat la nostra història recent en l'espectacular desenvolupament econòmic de les nostres Illes, de tots conegut, no ha estat per atzar i per casualitat. Els esdeveniments de l'Europa d'una cinquantena d'anys enrera, convulsionaren tots els racons del nostre continent.

El liberalisme i la democràcia (encara que a les nostres illes més tard, per mor de sistemes caducs i

dictatorials) va significar l'únic sistema capaç d'il·lusionar a la gent. Il·lusió que comporta paradoxes i inquietuds, el dia a dia mediatitzat pel consum, el progrés versus diner i el poder com a cercle viciós.

Les nostres illes, doncs, viuen plenes d'inquietud, passió i esperança l'enlairament mil·lenarista que hem assolit, sobrecarregada de necessitats prou subjectives. Els costa amollar el llast acumulat durant els darreres quaranta anys. I farem bé, si podem, d'assossegarnos, de procurar combatre la desídia del nostre temps. A l'entrar en el joc dels vectors mil·lenaristes, veiem que aquests tenen un comportament acusadament

psicològic: exalten abstraccions i minven el desenvolupament social de que gaudim.

Canvis? Segurament n'hi haurà. Els de tots els dies. Però els més necessaris són els que es produeixen al nostre interior. Els altres els coneixem i sabem de les seves intencions, de les seves misèries i de la seva espectacularitat, al mirarnos cada dia dins el mirall.

De la nostra realitat pròpia i la que ens envolta, considerem la nostra instropecció com un valor mancat de sentit. Les nostres illes poden donar joc en el bon sentit de la paraula. Caldrà estar deserts i atents als esdeveniments propers.

La nostra terra serà pionera en canvis profunds i beneficiosos, on altres pobles puguin observar i imitar-nos, si així ho desitgen. Molts d'anys Ω

Fa 2 anys que na Vicky Cascante i Alsamora ha obert la botiga Es Taller de sa Lluna al carrer del Convent de sant Francesc de Ciutat. Ven reproduccions d'elements antics per a arquitectura i decoració. Tel. 971 213 290

Fa 28 anys que n'Aina Vanrell regenta la Rellotgeria Cosmos al carrer de l'Argenteria de Ciutat. Tel. 971 711 654

Fa 7 anys que n'Audal Dot regenta el Forn Bombonets a la barriada de l'Escola Graduada de Ciutat. A la foto amb la seva ajudant Cati Moreno. Tel. 971 712 832

Fa 7 anys que na Catalina Fiol i na Catrin de Pablo regenten la Botiga Coronel Tapioca al carrer dels 7 cantons de Ciutat. Tel. 971 718 505

Fa 20 anys que en Ricard Acado regenta la Botiga Ràdio Espanya al carrer de la Ferreria de Ciutat. Ven aparells de ràdio i material elèctric. Va obrir aquest establiment son pare, Ricard Acado (a la foto), l'any 1940. Tel. 971 712 510

Fa 2 anys que en Joan Far de Bunyola regenta la botiga de ceràmica Sa Roqueta a la barriada de sa Gerreria de Ciutat. Va obrir aquesta botiga el seu padrí Miquel Far a principis de segle a la barriada de santa Catalina. Tel. 971 719 230

Fa 5 anys que els Germans Garcia regenten l'establiment Alfred Joiers al carrer de l'Església de santa Eulàlia de Ciutat. Ho va obrir son pare Alfred Garcia al carrer de la Vidrieria l'any 1968. Tel. 971 716 239

S A C A P O L A D O R A

Euskadi-Espanya

Que el Parlament balear aprovés una declaració unitària contra la violència no ens ha de sorprendre en absolut, ja que tots els demòcrates considerem que aquesta nega els drets fonamentals de la persona, però que la declaració fos unitària i amb un enfocament profundament espanyolista i centralista... això ja són figures d'un altre paner.

Hi llegim que es tracta d'un "greu atemptat a l'estat de dret", cosa ben certa, emperò no es diu res de l'actuació del govern de Madrid en el tema d'apropar els presos bascos al seu país; es parla de "xantatge...al Govern espanyol" i que els bascs han demostrat a les urnes "quina era la seva voluntat", una voluntat que suposa la supremacia dels partits nacionalistes bascos i que comporta el reconeixement del dret d'autodeterminació, del qual òbviament tampoc no en diu res el document espanyolista i d'enfocament centralista que parafrasejam; finalment, considera que la declaració de fi de la treva atempta "contra tots els demòcrates de l'Estat espanyol", cosa que quadra a la perfecció amb el punt de la constitució espanyola que resa que el poder de decisió resideix en el conjunt del poble espanyol, o sigui que els castellans, andalusos, extremenys, etc, també decideixen el nostre futur.

¡Viva la Constitució!

Hi ha fets que causen estupefacció en les persones senzilles com nosaltres, que no podem entendre com d'un dia a l'altre les coses que abans eren dolentes ara semblen menjar de déus.

Què feien els radicals Sampol, Grosske, Morro, etc, i tota la seva colla de directores generals celebrant entusiàsticament el Dia de la Constitució?

Que el PP i el PSOE celebrin com a bons espanyols la seva constitució ho entenem perfectament, però que també s'hi apuntin solemnement els que teòricament són dels nostres, això ja són figures d'un altre paner, especialment quan la Constitució té com a eixos centrals la monarquia no sotmesa directament al plebiscit popular, l'exèrcit com a garantia del manteniment de la unitat d'Espanya, la llengua espanyola com a dominant sobre la nostra llengua nacional i tot un llarg etcètera de greuges contra el nostre poble.

Baleart (I)

Pregam a la Sra. Joana Sunyer que es posi en contacte amb... Rogamos a la Sra. Juana Suñer que se ponga en contacto con...

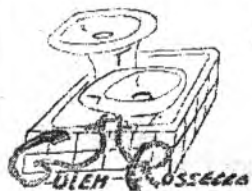
Una nova mostra de bilingüisme estúpid que, a més, resulta insultant per a la persona citada, ja que sembla que li han de dir les coses dues vegades i amb dues llengües perquè ho pugui entendre.

Baleart (II)

Una bona mostra del fet que cada illa és un món. La presència d'expositors i venedors de fora Mallorca cada cop és més baixa, cosa bona d'entendre si es té en compte que els costos derivats del desplaçament i de l'estada difícilment els poden cobrir si no venen productes d'alimentació (els asturians i els gal·lecs -es diu Baleart?- es fan d'or.

Baleart (III)

També és una bona oportunitat per veure la llengua que fan servir els nostres mestres artesans. Com ja va passar en anys passats, els menorquins són els més espanyolitzats -a molta distància dels eivissencs-, perquè després encara hi hagi qui pugui dubtar que són uns excel·lents creadors de mites, d'entre els quals podem citar el de la Menorca lingüísticament catalana, cosa que només és certa si es té en compte l'àmbit col·loquial. Ω

Amb carnet d'instal·lador autoritzat per Gas i Calefacció

INSTAL·LACIONS I MANTENIMENT

- Fontaneria
- Calefacció
- Gas
- Piscines
- Recs
- Canals de Zenc

Carrer de Llorenç Villalonga, 19
Tel. 971 512 126 - 07350 BINISSALEM

Barcelona Olímpica: Tortura 1992

Testimonis escrits (II)

Ramon Lòpez

Em dic Ramon Lòpez i Iglésias i sóc militant independentista des de fa anys. Tot seguit descriuré el meu pas pels soterranis de la comandància de la Guàrdia Civil, a Barcelona i Madrid, a partir de la meua detenció a Barcelona fins la declaració davant del jutge de l'Audiència Nacional de Madrid, amb la intenció que serveixi per donar a conèixer a l'opinió pública en general la pràctica de TORTURES per part de les forces de seguretat de l'estat i perquè es facin les investigacions oportunes, si arribés el cas.

La meua detenció es va produir el dimecres 1 de juliol de 1992 cap a quarts de vuit del vespre. En aquells moments estava junt amb d'altres companyes i companys, a l'interior de la seu que el MDT té a Barcelona, al carrer Sant Pere més Baix. Van entrar al local un grup de membres de la Guàrdia Civil vestits de paisà acompanyats d'un jutge i una secretària i es disposaven a registrar el local, al mateix temps que demanaven la documentació a tots i totes les persones que érem a dins.

En el moment d'identificar-me em van afagar pel braç fins a la porta de sortida on una altra persona em va comunicar la meua detenció, mentre una altra em posava les manilles, i tres o quatre més em conduïren, cap a baix, a l'interior d'un cotxe. M'havien aplicat la llei anti-terrorista, per tant restava incomunicat i sense dret a un advocat durant quatre dies.

Va ser a partir d'aquell moment que van començar els maltractaments. Durant tot el trajecte fins la comandància de la Guàrdia Civil a Barcelona (Plana Major, 2ª secció, 4ª regió), un cop m'havien cobert el cap amb una bossa de plàstic, no deixaven de donar-me cops a la cara, al cap i a l'estómac, al mateix temps em proferien amenaces i insults contra la meua persona i família.

Els interrogatoris a Barcelona van durar tota la nit. Consistien fonamentalment en forts cops al cap, a la cara, a l'estómac i als genitals. Em van fer el mètode de tortura anomenat "la bossa", que consisteix a cobrir el cap fins a l'alçada del coll amb una bossa de plàstic de les escombraries de color negre, i apretant fort produeix al cap de poc temps la sensació angoixant d'asfíxia.

Al mateix temps que em feien "la bossa", em donaven cops al cap amb un llibre gruixut i/o una guia telefònica, la qual cosa en un primer moment em produïa una sensació de pèrdua de coneixement momentània tot restant agenollat al terra. A més a més, les amenaces i insults eren constants. Una de les amenaces consistí en dir-me que em tirarien per un barranc després de matar-me, al mateix temps que tocaven una sina amb un objecte metàl·lic que

podria simular o ser una pistola.

Tot això, resumit, és el que em feren fins al matí del 2 de juliol abans de fer el viatge en cotxe fins la comandància de la Guàrdia Civil de Madrid.

Durant tot el viatge vaig dur els ulls embenats i no em van donar res de menjar, igual que tota la nit anterior. Un cop a Madrid, i des del mateix moment d'arribar, els interrogatoris no van deixar de produir-se, només amb l'interval de temps que hi havia entre l'interrogatori d'algun dels meus companys i el meu, encara que moltes vegades feien fins a tres hores. En tot aquest temps, des de l'arribada del dia 2 de juliol fins la declaració a l'Audiència Nacional, el dia 5 de juliol, les tortures, les amenaces i la humiliació a la meua persona van ser constants. La cel·la, situada als soterranis de l'edifici, era totalment fosca i la pudor feia l'aire irrespirable, més tard, en el moment d'obrir la porta i abans de tapar-me els ulls, vaig veure restes d'excrements humans a una banda de la cel·la.

Els mètodes de tortura eren tant de tipus físic com psicològics. A més dels cops per tot el cos, però sobretot al cap i l'aplicació de "la bossa" en tot els interrogatoris, les amenaces eren tant de tipus sexual contra la meua companya, contra la meua família i insults contra els catalans. Amenaces de mort contra la meua persona i l'aplicació d'altres mètodes de tortura, tot ensenyant-me, no visualment sinó per contacte, el que ells anomenaven "la banyera", que consistia en introduir-me el cap dins l'aigua fins provocar la sensació d'ofec i asfíxia, i l'aplicació del que ells anomenaven la "màquina de parlar", que no era una altra cosa que descàrregues elèctriques mitjançant l'aplicació d'uns elèctrodes, unes pinces en els genitals o altra part del cos.

Durant tot el temps, duia una bona als ulls, la foscor era un factor de gran tensió, no sabia on era, no veia ningú ni tampoc d'on venien els cops. En els interrogatoris n'hi havia els que més parlaven i feien preguntes i els que pegaven i/o torturaven, però hi havia moments que tots es posaven a donar-me cops i a cridar fort, amenaçant-me i insultant-me.

En una de les sessions, em tenien agenollat a terra i emmanillat a l'esquena i amb la bossa ben apretada al cap, mentre altres trepitjaven els meus peus i no paraven de donar-me cops al cap i a la cara. En aquell moment, quan se'm feia impossible de resistir més estona, em va venir una mena d'atac de nervis, després del qual vaig quedar estirat a terra agafat pels peus i l'espatlla mentre un agent deixava caure el pes del peu sobre la meua cara.

En altres ocasions deixaven que sentís com torturaven els altres companys, escoltant crits i cops, i em demanaven si entre aquests reconeixia els crits de la meua compan-

ya que l'estaven torturant i que depenia de mi que paressin de fer-ho, això ho acompanyaven del detall de tot tipus d'agressions sexuals que li estaven fent.

Durant tot el temps de la meua detenció no vaig poder seure ni canviar-me de roba, i només a partir del tercer dia em van donar de menjar.

En altres ocasions em van obligar a cridar consignes com "Viva la Guardia Civil" i d'altres per l'estil i contra el poble català.

Dissabte dia 4 de juliol, abans de pujar a declarar davant la Guàrdia Civil, em van amenaçar tot dient-me que si no declarava el que ells volien, anul·larien la declaració i em tornarien a torturar fins que declarés tal com ells volien. Diumenge dia 5, el mateix dia de la declaració a l'Audiència Nacional, abans de sortir de la comandància de la Guàrdia Civil, vaig rebre una altra amenaça, si no em ratificava de la meua declaració i si declarava tortures i maltractaments davant el jutge, anirien a detenir la meua companya tot incloent-la en el sumari. Aquesta amenaça la tornaren a repetir en els soterranis de l'Audiència Nacional, abans de posar-me en mans de la Policia.

Tota aquesta declaració és un resum de tot el que he hagut de passar i de patir durant la meua detenció. Ben segur que em deixo detalls que la meua memòria no vol tornar a recordar, però puc assegurar que en cap moment he volgut dramatitzar en res de la meua declaració, més aviat al contrari, ja que és difícil d'expressar en paraules els sentiments, el dolor, la crueltat, la degradació i el patiment.

Qualsevol Estat o govern autoanomenat democràtic i de dret que necessiti i faci servir la TORTURA com a pràctica sistemàtica i com a instrument polític, és un Estat corrupte i podrit. Un Estat sense cap legitimitat ètica ni legal de cap tipus.

Ramon Lòpez i Iglesias, Alcalá-Meco, 15 de juliol de 1992

Josep Poveda

Durant els dies que vaig estar en mans de la Guàrdia Civil (a la comandància de Barcelona primer, i a la de Madrid posteriorment), des del moment de la meua detenció a les vuit del vespre del dia 6 de juliol i fins el migdia del dia 8 de juliol que vaig passar a l'Audiència Nacional, vaig ser objecte de tortures i maltractaments que denuncio tal i com vaig fer en el seu moment. A continuació passo detallar-les:

Des del moment de la detenció al meu domicili em van obligar a no veure la llum del dia i a mantenir els ulls tancats mitjançant unes benes lligades amb cinta adhesiva i també amb una caputxa.

Constantment vaig rebre cops de puny per tota la cara i cos amb el

lloc d'unes "guies telefòniques" i amb barres de ferro embolicades amb periòdics. Aquests maltractaments pràcticament no em deixaven senyal a excepció del nas, l'avantbraç i el coll.

Durant la nit de dilluns a dimarts m'obligaren a restar despert i vaig rebre contínuament, al llarg de tot el dimarts, amenaces de tortures que -segons ells- m'aplicarien tot seguit, tant sí com no (la "banyera", la "màquina"...). El trasllat, dimarts a la tarda, cap a Madrid fou en una furgona i amb l'obligatorietat de mantenir-me immòbil durant tot el trajecte, sota el pretext de deixar-me inconscient.

A Madrid, als calabossos de la Guàrdia Civil, vaig ser objecte de l'aplicació de l'anomenada "bossa" que m'aplicaren diversos cops durant tota aquella llarga nit de dimarts a dimecres. L'intent d'ofegar-me amb aquella bossa fou constant, també l'obligatorietat de restar dempeus tota aquella nit fou un altre dels maltractes que vaig rebre.

Psicològicament també puc explicar que vaig rebre amenaces sobre tortures de que podrien ser objecte amics allí presents, companys i familiars... si no declarava exactament el que ells volien que digués.

En arribar aquí, fent un punt i a part, em veig amb l'obligació de fer esment sobre l'interès, gairebé obsessiu, per part de la Guàrdia Civil amb la persona de Carles Castellanos i Llorenç per tal d'aplicar-li tota mena de maltractaments i tortures i de tenir-lo allí present. Es en aquest sentit que faig esment d'aquest fet, tot alertant a l'opinió pública en general de l'odi sistemàtic que arriben a fabricar-se la Guàrdia Civil contra tot moviment o persona relacionada amb la lluita per les llibertats.

**Alcalá-Meco
14 de juliol de 1992**

Esteve Comellas

La meua detenció es produí en el meu domicili, amb el que semblava una ordre de detenció (no me la deixaren pas llegir) i la presència d'un secretari del jutjat de Manresa. Em llegiren els meus drets, que incloïa la presència d'un advocat per fer qualsevol tipus de declaració, cosa que vaig demanar i se'm va negar aduint que alhora m'aplicaven una legislació especial i que no podia ser. Acte seguit començaren a regirar el pis començant per l'habitació on dormia, on hi havia la meua companya. Em comminaven a que si tenia alguna cosa al pis ho digués, amb amenaces cap a ella i insults. Començaren a buidar armaris de qualsevol manera i em deixaren anar un parell de cops de puny i a fer preguntes sobre persones i llocs desconeguts.

Davant la presència de la meua dona, amb clara afectació nerviosa pel que succeïa, i davant preguntes sobre què passava em baixaren al

carrer on m'emmanillaren i amb una caçadora texana m'embolicaren el cap tot introduint-me dins un cotxe, a la part de darrere estirat a terra i ajagut i apretant-me el coll tot seguit, sempre amb el cap cot. Poca estona durà el trajecte fins a la Guàrdia Civil de Manresa on em conduïren a una sala on hi havia tres o quatre persones que acte seguit, continuant fent-me preguntes sobre persones i llocs, em descarregàvem cops al cap i m'aplicaven una bossa de plàstic amb intermitència, dificultant-me la respiració, i acompanyat de cops de puny al ventre.

En dir que havia vist una dona la nit anterior voltant pel meu barri que creia que era guàrdia civil, aquesta, que era allà em donà una patada als testicles. M'insultà arrel d'aquest fet. M'aplicaren repetides ocasions la bossa al cap i continuaven els cops dint-me que ho sabien tot i que a més la meua companya se l'emportarien per endavant. Això m'afectà molt i se n'adonaren ja que a partir d'aquest moment fou l'amenaça constant i em deixaven anar frases de què ella ho explicava tot i que altres persones també la implicaven. Això durà com una hora, després i sempre amb el cap cot o tapat per la texana, m'introduïren en una cel·la a les fosques des de la qual sentia com diferents guàrdia civils m'espiaven per una reixeta i m'anaven insultant amb paraules de "hijo puta", "terrorista", "matarlo teneis que hacer". Al cap de poc m'obriren la cel·la i amb el cap tapat i després de passar per uns passadissos m'introduïren dins un cotxe amb el cap cot tocant gairebé a terra. Durant un trajecte desconegut que durà com una hora continuaren les preguntes, insults i amenaces a partir de la meua companya, amb cops a l'espatlla i al cap.

No sé on em portaren, però recordo baixar del cotxe i continuant amb el cap tapat amb la texana vaig arribar a uns lavabos (bé, una pica i un WC) on em feren seure amenaçant-me que no girés el cap (quan els semblava que ho feia hi havia algú que em picava al cap). Començaren a repetir-me noms i dates estranyes, de què tenia en uns disquets a casa, on tenia llistes de gent, etc. En no saber de què anava m'aplicaren la bossa al cap tres o quatre vegades tot dient-me que recordés, i advertint-me que em capbussarien en el WC, que tenien la meua companya presa i que ho passaria malament i l'acusarien d'un seguit d'actes que desconeixia.

De tant en tant, durant uns deu minuts, em deixaven sol fins que tornava a venir la "veu", dic "veu" perquè n'hi havia una de molt dura i una altra de suau que feia recomanacions. No podia inventar-me coses, els deia, i ells em facilitaven dades, llocs i persones que anava jo memoritzant i repetint.

La pressió forta, un cop cessaren els cops i ofecs amb la bossa, era la situació de la meua companya que no sabia del seu estat més

Fa 8 anys que en Josep Bonnin regenta la Llanterneria Bonnin a la Plaça de Josep Mª Quadrado de Ciutat. La seva família va obrir aquest taller l'any 1912. Abans el regentava son pare Francesc Bonnin. En Francesc és director i actor de la Companyia teatral *Vostè Perdoni* que aquests dies ha estrenat la comèdia *Residents de residències* al Teatre Rialto de Ciutat.

Fa 15 anys que en Pere Perelló d'ascendència alaronera, regenta la botiga Espècies Perelló al carrer del Sindicat de Ciutat. Va obrir aquesta botiga un rebesavi seu fa 121 anys. Tel. 971 714 317

Fa 8 mesos que la senyora Obreiro Pihneiro regenta dues botigues de coses naturals Mandala al centre de Ciutat. Tel. 971 725 142

Fa mig any que els germans Legrand de Bèlgica han obert el Restaurant sa Plaça a la Plaça del Rosselló de ciutat. Despatxa menús a 1000 ptes. A la carta se menja per unes 2000 ptes. A la foto els seus dependents. Tel. 971 724 433

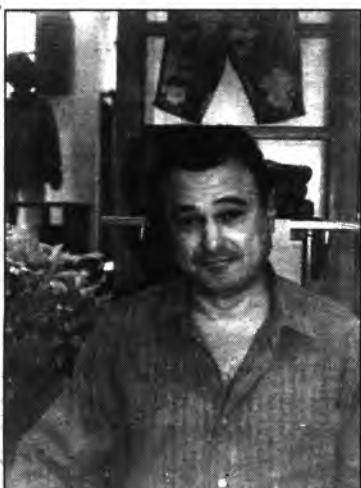
Fa 7 anys que na Tatiana Mur d'Alemanya regenta la Botiga Càbala al carrer dels 7 cantons de Ciutat. Ven llibres alternatius per una vida diferent i articles de regal. Tel. 971 714 353

La família Roig és la tercera generació d'estanquers que regenten l'Estanc nombre 3 al carrer del Born de Ciutat. El va obrir n'Antoni Torrandell, que era cuiner del Gran Hotel l'any 1890. Tel. 971 716 722

Fa 10 anys que na Joana Reinès regenta al Quiosc Avinguda 10 a la Barriada de l'escola Graduada de Ciutat. També ven l'ESTEL i altre premsa catalana. Tel. 971 722 924

Fa 5 anys que n'Alfons Miró regenta la botiga Nins d'Or al carrer de Tous i Marot de Ciutat. Tel. 971 723 504

Multiculturalisme, cosmopolitisme, cohesió i integració

BERNAT JOAN I MARI.

PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITIÛSES

Durant aquests darrers temps s'ha accentuat entre nosaltres el discurs d'aquells que pretenen que, especialment a llocs turístics com Eivissa, que han rebut un contingent important de població immigrada, no cal fomentar la integració als trets propis de la societat il·lenca, sinó que s'ha d'experimentar una mena de multiculturalisme sense base identitària ferma. Els que afirmen aquest plantejament sostenen que no constitueix cap problema per a la convivència que, entre nosaltres, hi hagi diferents comunitats humanes, molt cohesionades internament però molt mal relacionades amb tota la resta, que visquin dalt una mateixa illa, usin uns mateixos recursos naturals i comparteixin un determinat espai físic. De vegades, els discursos imperants entre aquestes comunitats humanes diferents són tan distants, que, per molt que trobin un vehicle lingüístic que els permeti la intercomunicació, difícilment arriben a entendre's.

Particularment, després d'haver vist com s'ha desenvolupat el conflicte dels Balcans, considero que el fet que hi hagi un vehicle lingüístic que permeti la intercomunicació no garanteix en absolut que no hi hagi conflicte. És més, de vegades, el fet mateix d'entendre's habitualment en una mateixa llengua arriba a facilitar

el conflicte en comptes de reduir-lo. Observem, si no, que entre serbis, croats i musulmans de Bòsnia, que comparteixen tots ells una mateixa llengua, s'ha produït un conflicte realment esfereïdor, i del qual caldria que tots plegats prenguéssim bona nota; i, en canvi, entre tots aquests i els eslovens (que parlen una llengua diferent) no hi ha hagut pràcticament cap tipus de conflicte.

Si traslladam, assortadament a un altre nivell de conflictivitat, el tema a l'Estat espanyol, podem observar com aquells que parlen de manera generalitzada la mateixa llengua (espanyols i bascos) han hagut de suportar un grau de conflictivitat molt elevat, mentre que els que parlem una llengua diferent (els pobles dels Països Catalans: catalans de Principat, valencians, mallorquins, menorquins, eivissencs i formenters) hi tenim un grau de conflicte notablement més reduït.

La qüestió és si l'expansió entre nosaltres del "multiculturalisme", el "cosmopolitisme", la idea francesa de l'aldea global i tot això constitueixen elements que, en un futur, ajudin a una major riquesa cultural i a un grau més elevat de convivència. De moment, és mal de dir, però m'atreviria a aventurar que no. Si bé no cal necessàriament un vehicle d'intercomunicació quan hi ha una

certa distància física, aquest és del tot imprescindible entre grups humans que viuen junts en un territori d'unes dimensions considerablement reduïdes. Així mateix, la majoria de societats mínimament cohesionades ho consideren així.

Prenguem França com a exemple, ja que havíem començat amb aquest fil. Després del mundial de futbol hi hagué qui va dir que la selecció francesa era una demostració de multiculturalitat pràctica, de manca de xenofòbia i de respecte a la diferència. S'afirmava això perquè en la selecció de França hi havia blancs, negres, mestissos... Ara bé, la selecció francesa tenia una cohesió nacional tan extraordinària com la mateixa França. Hi havia, efectivament, persones de races, credos i procedències diferents, però en alguns aspectes la unitat existent era del tot extraordinària, i aquesta unitat ho galvanitzava tot. Quins elements asseguraven aquesta unitat? De fet, n'hi havia uns quants. Probablement, el més important de tots era la consciència nacional, el fet de considerar-se francesos per damunt de tot, i sobretot per damunt de les diferències existents entre tots ells. En segon lloc, els cohesionava la llengua. Tots parlaven perfectament francès, i tots cantaven quan tocaven els sons de la Marsellesa.

Acceptant els graus de multiculturalitat i de cosmopolitisme que calgui, ja em conformaria que Eivissa tengués un grau de cohesió semblant al de França: que gent de procedències diverses, de llengües familiars diverses, de conviccions polítiques, filosòfiques i socials diverses, de credos religiosos diferents, s'ajuntassin d'una manera ferma i cohesionada al voltant de la llengua catalana, al voltant del projecte de Països Catalans i al voltant d'una societat cohesionada, ferma i alhora oberta i lliure. Ω

GRUP D'HAVANERES

marejol

PASSEIG VAUDANA
881 - BAIXOS 4a
080042 BARCELONA
Tel. 93 3593632
marejol@alehop.com

Na Betlem Ballesteros és llibretera. Ara fa un any i mig que ven llibres a la Llibreria Ereso del carrer de Paraires de Ciutat. Tel. 971726751

Fa 18 anys que na Maria Antònia Salazar regenta la botiga de moda elegant de senyora Blanc i Negre al carrer dels Oms de Ciutat. 971 717 115

En Ferràn Mercant és regidor de Valldemossa pel partit la Valldemossa que volem. Ell i la seva companya de partit Elsa Fernandez etan a al oposició. En Ferràn col·labora a la revista Miramar i estudia biològiques a la UIB. Tel. 971 737 775

Fa 35 anys que na Sebastiana Sampol va obrir la botiga de làmpades Casa Sampol al carrer de la Missió de Ciutat. Ara que està jubilada, la seva filla Antònia és la titular de la botiga. Tel. 971 726 778

N'Irene Duster d'Alemanya és la madona i en Toni Ramis el Cuiner del Restaurant el Racó de l'Artista al carrer de la Campana de Ciutat. Despatxen menús a 975 ptes. tant els migdies com els vespres. Tapes i pa amb olis a tot hora.. Tel. 971 717 230

Fa 4 anys que en Sebastià Quetgles a qui veiem amb el seu ajudant regenta el Bar Oms, al carrer dels Oms de Ciutat. És un bar del Barça i del Mallorca. Tel. 971 717 080

Fa 3 anys que en Pep Garau de s'Indiateria regenta el Bar Arco Azul al carrer del Carme de Ciutat. Es del Barça i de l'Atlètic Balears. Tel. 971 714 946

Fa 35 anys que na Magdalena Puigserver regenta la sabateria Argentina als carrer del Jaume II de Ciutat. Tenen cursal al carrer dels Oms i al Pas d'en Quint. Va obrir aquesta empresa en Francesc Puigserver l'any 1915. Tel. 971 174 676

Ulrike i els presos de Bangkok

QUIM GIBERT, ENSENYANT

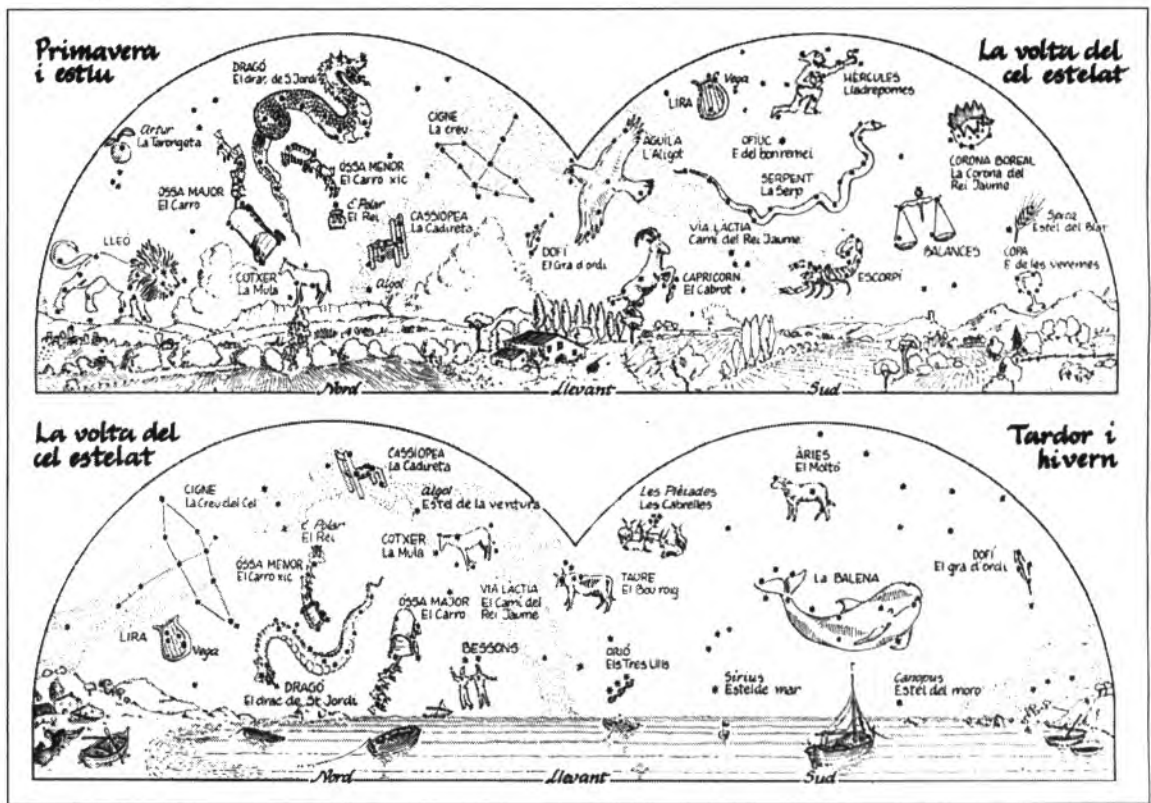
Tres cops l'any passat, la Ulrike va prendre el vol a Bangkok carregada amb farcells de roba, molta de la qual era de segona mà. La seva estada a la capital tailandesa acostuma a ser de tres setmanes o un xic més. Al llarg d'aquest període, diàriament visita els interns dels centres penitenciaris tant de dones com d'homes. La població reclusa procedeix, en gran nombre, tant de la mateixa Tailàndia com d'Estats Units, de Biafra (nació annexionada per Nigèria), del Nepal, d'Àustràlia... Així com hi ha prou europeus, entre ells tres figuerencs. Els empresonats saben que ella està disposada a escoltar-se'ls sense presses. Deixa que parlin pels descosits. "En tenen molta necessitat. Alguns d'ells viuen moralment enfonsats. Molts desitjarien tallar-se les venes i acabar d'una vegada amb la seva vida. Jo tracto d'animar-los i de cercar alternatives davant de tanta negativitat en les seves paraules", assegura la Ulrike. Procura connectar al màxim amb el presoner i, fins i tot, s'ofereix per gestionar-los encàrrecs i d'altres demandes, que en moltíssims casos són medicines i material d'ús quotidià (sabó, te, calçat, xampú, sucre, cafè, etc). En situacions extremes, no dubta a ingressar-los una mica de diners en els seus comptes bancaris de les presons: "Ho faig amb els que no tenen ni cinc de calaix. Així com amb molts negres que, a més de no tenir cap suport familiar, són odiats pels seus trets ètnics per molts tailandesos", assenyala aquesta protestant neerlandesa que he tingut el gust de conèixer aquest estiu. I seguidament afegeix: "Hi ha assassins, pedòfils i no ho vulguis saber. Per damunt de tot, però, són persones que viuen engabiats de forma inhumana. Quan fan alguna malifeta a dins mateix de la presó, se'ls encadena dels peus com a càstig, de manera que han de caminar a pas de formiga".

La Ulrike és una senzilla mare de família amb quatre fills que fa aquesta tasca voluntàriament a partir dels seus estalvis i d'altres aportacions econòmiques d'amics de la seva comunitat religiosa: "Estic molt satisfeta de fer aquesta tasca. Mai no m'hauria imaginat que fos tan feliç ajudant els altres". L'adreça de contacte de la Ulrike

(fax: 0031294285123) als Països Catalans és la Bústia postal núm. 1171 - 12080 de Castelló de la Plana. La Ulrike coincideix amb familiars de presoners catalans en afirmar que les presons de Tailàndia són "camps de concentració". "Viuen en barracots; de 120 a 130 persones dormen a terra a la mateixa habitació. Mengen un cop al dia. No tenen lavabos, ni dutxes, fan les seves necessitats en un canal i el menjar és arròs negre amb cuques. Un got d'aigua que demanen al matí per esmorzar, l'han de pagar", declarava la Magda Riera, mare de la presa Teresa Santilliestra, en *El Temps* (24-8-99). A tall d'exemple, la presó de Bangkwang són 10 mòduls de 600 interns cadascun que sumen un total de 6000 persones. Les famílies afectades tenen una sensació d'abandonament i d'oblit per part de l'administració estatal espanyola.

A les presons asiàtiques també hi ha entaforades gent humil, amb problemes econòmics greus, que s'han vist empesos a malviure del tràfic d'heroïna. I han estat carn de canó fàcil de les màfies internacionals que els han fet anar com ninots. I, un cop detinguts, mai més ningú no n'ha volgut saber res. Paral·lelament, la seva captura per part de la policia tailandesa també ha servit al govern de Bangkok per justificar l'eficàcia d'uns cossos policials que, significativament, no acaben de desarticular del tot la xarxa de narcotraficants.

Des de fa a la vora un any la Ulrike tenia sospites cada vegada més insistents que a la presó de Bangkwang l'exèrcit tailandès executava interns gairebé cada setmana. En dues cartes que ha rebut darrerament la Ulrike, les sospites d'assassinats s'han confirmat: un parell de presoners que ni es coneixen entre ells però que es cartegen amb ella, li han escrit esgarriats perquè denunciés arreu aquests crims d'estat. La Ulrike em diu que, per acabar-ho d'adobar, properament la tensió pujarà de to a les presons de Bangkok. El motiu no és altre que les possibles amnisties o rebaixes de penes que pugui atorgar el rei de Tailàndia a ran del seu aniversari, concessions que només fa cada sis anys. Tothom vol fugir de la gola del llop! Ω

Parlament en un sopar de matances

CECILI BUELE, <cilinabel@oninet.es>

Amb motiu del SOPAR DE MATANCES que organitzà l'Associació Cultural "Es Canonge de Santa Cirga" a Portocristo el propassat dia 10 de desembre, vaig fer aquest breu parlament que vos remet tot seguit, per si creis oportú publicar-lo:

Distingit senyor President de l'Associació Cultural "Canonge de Santa Cirga", Respectables Glosadors de Mallorca, Srª Regidora Delegada de Cultura de l'Ajuntament de Manacor, Senyores i senyors:

Com a Conseller de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca, em sent molt afalagat d'haver estat convidat a fer un petit parlament en aquest SOPAR DE MATANCES que, un any més, organitza aquesta associació cultural manacorina.

Primer s'hi ha viscut una jornada tan popular com la de les matances. I ara és el moment de l'encanteri, o de l'encantament segons els pobles, d'encantar els productes del porc.

La cultura popular mallorquina és molt rica i molt variada: des de

l'ús d'una llengua que ens ha estat transmesa durant més de set segles seguits, fins a l'art de preparar els productes del porc tal com ho feien els nostres avantpassats, passant per moltes d'altres mostres culturals que ens són ben pròpies.

Serveixin aquestes breus paraules meves per contribuir a mantenir ben viva entre nosaltres la cultura dels nostres pobles; i per veure'n la necessitat, o si voleu la conveniència que aprenguem a transmetre-la, al nivell més intens possible, al conjunt de la nostra societat.

Inclosa aquella gent que s'ha volgut establir entre nosaltres, tot i que té els seus orígens en altres indrets del nostre planeta.

La integració social, cultural i lingüística de totes i cadascuna de les persones que trepitjam aquesta terra, és una de les fites que s'ha proposat deixar ben marcades aquest Conseller de Cultura i Joventut del Consell de Mallorca que vos parla.

SOPAR DE MATANCES

En Felip m'ha convidat
A venir aquí a sopar
De matances i a parlar
De cultura i altres arts.

Jo no sé allò que diria
Ma padrina, si me vés,
Ella, sí, en sabia més
Que jo de la pagesia.

I si mumare em sentia,
Que va ser dona pagesa
Jornalera a Santa Cirga,
On venia a collir metles
Cada estiu durant molts dies!

Ben segur també em diria:
"¿I què fas aquí, fill meu?
Que t'afiquis més valdria
En allò que és molt més teu..."

Així i tot jo avui voldria
Fer lloances de pagès
D'un costum encara estès
ben arreu de la nostra illa.

Sí record que, de menut,
Ni tan sols feia l'alçada
Del que en diuen ca assegut,
Vaig anar alguna vegada
No molt lluny d'eixa contrada

A matances de peluts.
¿De peluts? Ho record ara.
Pelut era el porc estès
Que, penjat de la romana,
Pel cap baix feia bon pes.

Pelut era el matancer
I peluda era la coa,
Pelut era el jornalier
I peluda Madò Estora

Peluts eren els budells,
Ben peluda era l'estopa
Amb què uns homes molt feiners
Hi calaven foc a estones.

Però bé, això no és cultura;
Més tost sembla un desgavell!
Qualque toc pel meu clotell
M'arribava de l'altura,
Quan mos dits, amb la freixura,
Relluïen d'oli plens.

Jo ho tenia mal de fer
Veure aquelles greixoneres
Tan farcides i tan belles
Del frit tendre més coent.

Quan ja no podia pus,
Al rodol tot ple de gent,
M'ho mirava de reüll,
Si ningú hi posava l'ull,
Jo hi posava el dit de més.

Cata-cloc! Arribava aspre
La mà plana de qualcú
qui em deia: ¿Què fas tu,
Amb aqueixes mans de frare
Que tot lo dia reclama,
Si ningú ha donat el sus?

Valga'm Déu, quina diada
Era aquella d'Ariany:
La família arplegada
Quan tothom allà deixava
Tota porta clau al pany.

A Ciutat era la fam,
A la vila grans panxades,
Les coses eren més clares:
Massa pa no fa mal any.

A l'Associació cultural
Que organitza aquest sopar,
Hi dedic aquest glosat
En que sia malgarbat.

"Canonge de Santa Cirga"
Quin bell nom per recordar
Que Mallorca ha de durar
Sent Mallorca cada dia.

Amb costums i tradicions,
Amb malnoms, cases antigues,
Amb ballades i cançons,
Flabiols i xeremies...

Un país hem d'aixecar
Molt més culte i solidari,
Molt més verd i hospitalari,
Molt més noble i sobirà.

Per Mallorca bé s'ho paga
que aixequem tots ben plegats
una terra agermanada
entre pobles i ciutat.

Per Mallorca bé s'ho paga
que embrutem les nostres mans
amb la feina que ens demanen
nostres pobles, també Palma,
joves, vells, dones i infants.

Per Mallorca bé s'ho paga
que facem feina molt fina
pels carrers de les ciutats,
i per places de les viles,
més que a llocs massa tancats.

Per Mallorca bé s'ho paga
que tothom posi les mans
en aquesta bella tasca
que ens farà un poble més gran

i ens durà a seguir la marxa
de bastir la nostra casa,
amb infants, joves i ancians.

Per Mallorca bé s'ho paga
que anem sempre ben units
en aquesta gran batalla
que pertot ens encoratja
a aixecar un nou país.

Per Mallorca bé s'ho paga
que encetem un nou estil
de fer feina amb moltes ganes,
de no perdre mai el fil,
ni d'anar-nos per les branques,
sense por ni cares llargues
des de qualsevol partit:

Via fa qui no s'atura
ni camina a l'inrevés,
si desplega a gran altura
i amb moltíssim d'interès
l'estendart de la cultura
i la senyera del progrés.

Bon Nadal i bones festes!
Vos desitja un diputat.
Que plegats puguem refer-les
Encetant un bell nou any.

Per Mallorca bé s'ho paga:
Així lluita i així canta
Una Mallorca sobirana.

Cecili Buele i Ramis,
Conseller de Cultura i Joventut del
Consell de Mallorca,
Diputat del Parlament de les Illes
Balears

Ciutat, 10 de desembre de 1999.Ω

RECORDA

Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

El Grau que va fugir a Amèrica

En Maties Grau és un descendent de mallorquins amb residència a Nova Orleans, en el Golf de Mèxic. El seu avi, de nom també Maties, va haver de fugir cames ajudeu-me de l'illa, perquè els seus pares havien determinat que ell era el germà triat per esdevenir monjo. En Maties Grau, com molta gent del segle XIX, s'embarcà sense que ningú de la seva família se n'assabentés ver un destí americà incert. L'home fa fer

mans i mànigues fins aconseguir establir-se i aparellar-se a la Louisiana de l'època.

La tardor de 1993 vaig recórrer part dels Estats Units. Al llarg d'una setmana de voltar per Nova Orleans, m'oferiren en tant que ensenyant la possibilitat de visitar el centre escolar dels jesuïtes de la ciutat. Fou allí on vaig conèixer el nét del mallorquí aventurer que no ha perdut el nom de Maties del seu avi. Aquest Maties de

tercera generació americana només parla anglès però de seguida va lligar caps en saber que jo era català. I em va atabalar fins aconseguir que li fes alguna gestió per localitzar els seus avantpassats illencs. L'avi Maties mai més es va voler relacionar amb uns pares que pels pèls no el tanquen en un monestir.

Ofereixo molt poques dades i, des de llavors, ha plogut mot. Penso, però, que val

la pena fer una crida a tothom que es digui Grau i que li pugui fer gràcia investigar les seves arrels en cas d'algun indici familiar lligat a En Maties Grau. L'adreça d'En Maties Grau és: 6418 Carlson Dr. -New Orleans. LA 70122 (USA) i els telèfon 504-4833866 i 504-4866631 amb els prefixos internacionals i americans per endavant. La meva bústia postal 350 de Girona 17080 Ω

Quim Gibert

EDITORIAL CONJUNTA PER A LA PREMSA FORANA DE MALLORCA

De mercenaris de la llibertat d'expressió

Un dels principals trets del moviment de la premsa forana ha estat, al llarg dels anys, la seva línia informativa prop del poble, sempre amb la finalitat de mostrar i denunciar a través de les nostres pàgines aquelles actuacions que, lluny de la defensa dels interessos col·lectius, creen, dins els àmbits locals respectius, saturacions confuses que adesiara pareixen actuacions d'un altre temps ja passat.

El nostre moviment s'ha caracteritzat sempre per les iniciatives plurals, de caràcter voluntarista i associatiu que, en moltes vegades, tenen limitacions econòmiques, influïnt amb la bona marxa de les diferents publicacions. Les ajudes econòmiques que s'aconsegueixen no compleixen, ni molt menys, les expectatives i il·lusions creades; els nostres projectes es formen a base de subscripcions, publicitat local i ajudes institucionals. Just la constància i la il·lusió d'un col·lectiu de gent fa possible que, setmana rera setmana, quinzena rera quinzena, mes rera mes,... les revistes estiguin a les cases dels nostres subscriptors. L'esforç que representa un projecte d'editar una revista de poble és una feina de cada dia, del contacte diari amb la gent, d'un seguit d'iniciatives que, sense un bon esforç d'entusiasme no seria possible treure la revista al carrer.

Des de sempre han coexistit amb les publicacions de premsa forana, algunes publicacions que de caràcter municipal o editades, sota el control d'un partit polític, moltes vegades situat al poder, intenten desestabilitzar els nostres projectes. No farem un balanç cronològic d'aquest greuge polític, però si parlarem de les situacions que es creen, malauradament, encara ara a certs municipis de Mallorca

Es sabut l'interès especial que tenen alguns ajuntaments en fer el màxim de publicitat de tot allò que emergeix dels poders públics, però mentre, els responsables de les publicacions intenten mantenir una discreta imparcialitat a allò que prové de l'ajuntament, hi ha polítics que creuen que el que es fa a les revistes es poc i, a més, no es fa proselitisme dels governants locals. És, en aquest ordre que, des d'alguns ajuntaments es creen butlletins, de caràcter municipal, en alguns casos i, en altres, són plataformes d'algun partit local, sempre amb un excés d'ajut econòmic, i que sense un criteri objectiu intenten fer competència a les nostres publicacions. La coexistència de més d'un mitjà de comunicació als pobles no ha de ser una limitació, més be al contrari però les actuacions prepotents d'alguns polítics no han d'espanyar allò

que durant anys hem mantingut als nostres pobles. Avui, alguns casos com Valldemossa, Porreres, etc, no s'haurien de donar.

Vinculat amb aquests preocupants intents de desprestigi la premsa forana, hem tingut aquests dies un atac a la revista Udol per part d'alguns desaprensus, on indueixen als empresaris llubiners a retirar la publicitat que duu la revista. Assabentats de la situació en què s'ha vist involucrada una publicació associada, des de la junta directiva volem indicar que, sempre, les revistes associades han estat, estan i estaran obertes a tots els partits polítics, entitats culturals, associacions i particulars de tot Mallorca sempre amb l'objectivitat de distingir el que és bo per la societat i el que ha de ser denunciat. Des de l'Estel passant per Cala Millor 7, Pòrtula, Fent Carrerany, etc, hem viscut situacions similars, sempre en perjudici de la nostra objectivitat. Volem, des d'aquestes línies destacar la importància de la informació objectiva, contrastada i imparcial que emana de la premsa forana, com a eina definitiva de la nostra manera de fer feina i del nostre servei al poble de Mallorca. Ω

Miquel Company Florit

President de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca

E L V E L D E M A I A (1 8)

Impur

Em sembla que hi ha un bon drogoaddicte amb tu, digué el Dimoni, començant a fer la seva feina. Crec que hauré de llimar moltes impureses en la teva persona abans de fer-te l'home tot

poderós que seràs sense dubte, però has fet bé en creure el que t'han estat dient les bruixes, perquè aquesta tramaia l'hem muntada els déus i jo única i exclusivament per en Fructuós Llabrés, i volíem que sabessis bé el terreny que trepitges abans de que et fiquem al circ a lluitar contra els lleons.

Tranquil, Fructuós, tranquil, li diré al Rei d'Espanya que es dirigeixi a tu com si ho fes a en Jordi Pujol, i que no et parli amb tanta d'autoritat, tanmateix no li faràs cas, continuà en Banyeta. A partir d'ara, prosseguí, tindràs grans responsabilitats, i per aquest fet podràs realitzar totes les exposicions públiques que vulguis de les idees polítiques que mantens, i que seguiràs mantenint, amb tots els mitjans de comunicació, premsa, ràdio i televisió, disposats a recollir les teves paraules i a promocionar la teva nova imatge. A més, tindràs la singular ajuda de na Marina, estenen la xocolata màgica, i també de n'Alficia, que publicarà el llibre d'aquí a un parell de mesos i serà un gran èxit.

Conversant amb el Dimoni, en

Fructuós no es podia sentir mai tranquil, per la qual cosa va estar una bona estona a tornar tenir son, encara que quan va veure que aquell li perdonava els seus nombrosos pecats, i que no el castigava pel que havia fet molt darrerament, va aclucar els ulls i es quedà dormint en sec.

Ràpidament, l'heroi de la Pàtria, inicià un somni premonitori. En ell, es veié vivint al Palau de Marivent, des d'on dirigia el nou Estat català. Mantenia bones relacions amb l'antic habitant d'aquell casal, en Joan Carles I, qui s'havia pres amb bon humor això de perdre les antepenúltimes colònies, ja que encara li quedaven Ceuta, Melilla, Canàries i Galícia, que podrien passar al seu fill. Igual que al Rei del Marroc, Mohamed VI, el d'Espanya també li havia dit a en Fructuós que volia ser el seu germà major, cosa que aquest acceptà com a detall de bona amistat entre ambdós. Quan el molt honorable telefonava al monarca espanyol, sempre li feia en broma la pregunta de si ja li havien tornat Gibraltar, i el Rei

responia amb un encara noooo, seguit d'una riallota.

El riure d'en Joan Carles el desconcertà. Tot seguit, sentí una veu de dona que deia: President, president, obri, som jo. No sabia si encara estava somniant, però aviat se n'adonà que era veritat que tocaven a la porta. L'obrí, era na Pompeia, molt animada.

Fructuós, què fas amb aquesta cara? Què t'has xutat?, digué la seva al·lota.

No, és que he estat molt de temps sense dormir, perquè fa molt poc que he arribat del meu viatge, m'havia quedat clapat al sofà, assegurà en Fructuós, sense ser massa explícit.

No pensava venir a veure't fins d'aquí a uns dies, pel fet que t'estàs convertint en un perill públic, afegí na Pompeia, però passa que al nostre local social hem rebut un fax signat per Herri Batasuna. Està dirigit al president dels catalans, i posen el teu nom i cognom, crec que l'has de veure.

Tu ja el deus haver llegit, què diuen?, preguntà en Fructuós.

Et donen l'enhorabona pel que

has fet i et demanen que et fiquis més amb la Policia, la Guàrdia Civil i l'exèrcit espanyols. A més, tenen curiositat per saber si coneixes la manera de que acostin als presoners polítics bascos a la seva terra, digué na Pompeia.

Inspirat encara per Satanàs, en Fructuós aviat tengué la resposta que Se'ls havia de donar als d'Herri Batasuna. Li explicà a na Pompeia que ho havia de redactar d'una determinada forma, encapçalant l'escrit amb un solemne: Estimats patriotes bascos. A continuació, els havia de dir que l'organització que dirigia el nostre personatge faria allò que els demanaven els bascos d'atacar verbalment les forces de seguretat i armades espanyoles, si els d'Herri Batasuna es comprometien a parlar de la legalització de les drogues, pel fet que considerava que es tractava de coses lligades. En quant als presoners, els donava la gran notícia, aniria molt més enllà d'aconseguir acostar-los a Euskal Herria, els alliberaria, n'obtidria l'amnistia, en el termini d'un any, sabia com fer-ho. Ω

Catalunya s'ho val
SELECCIÓ INTERNACIONAL!

“El País” que mai ha existit

“El problema era que allò ho havia signat jo, i que durant el registre no havien trobat cap arma”, afirma En Quim Gil, aleshores corresponsal d'El País a Girona, en el llibre *L'operació Garzón. Un balanç de Barcelona '92*. Al·legant una filtració policial, la seva companya de redacció Blanca Cía havia afegit, sense cap consulta prèvia al periodista gironí, una frase significativa a la seva crònica de la detenció de l'artista Marcel·lí Dalmau. I que, per acabar-ho d'amanir, era totalment falsa. El trontoll de la credibilitat professional d'En Gil i el rumb polític que va prendre *El País* els dies següents, foren determinants perquè el signant de l'escrit manipulat optés per abandonar aquella corresponsalia.

És precisament a partir de la tergiversació calculada i de la guerra psicològica contra la identitat catalana del rotatiu madrileny que En Josep Palou ha enllestit *El País, la quinta columna. L'anticatalanisme d'esquerres*, editat per *Documenta Balear*. L'autor, un ensenyant mallorquí, s'ha dedicat a seguir les petges del diari dels “progres” espanyols de 1993 a 1998. La interpretació que en fa de part dels seus continguts informatius i d'opinió ha quedat reflectida en un assaig brillantíssim de 300 pàgines.

En *El País a Catalunya*, llibre editat el 1986, En Ferrer i Gironès ja expressava que “és indiscutible que els titulars i el tractament de les notícies remarquen una ideologia espanyolista que no es pot amagar”. Pilons i pilons d'exemples són ara la base d'aquest treball d'hemeroteca d'En Palou, en el qual l'anticatalanisme és un dels trets identificatius del nacionalisme espanyol a ultrança que destil·la *El País*.

A l'hora de fomentar l'autoodi i la submissió entre els catalans, en Palou constata les poques diferències que el separen de l'ABC: “Són dues cares de la mateixa moneda. Tots dos fan servir el doble discurs del colonitzador: neguen que són nacionalistes espanyols i critiquen al nacionalisme català tot allò que veuen lògic i positiu en el nacionalisme d'Estat espanyol. Ara bé, si ABC és el llop *El País* és la guineu. Si ABC és l'enemic que ataca a cara descoberta, *El País* és un cavall de Troia. No cal dir quina de les dues tàctiques és la més nociva”.

No és gens estrany que a finals dels vuitanta l'Antonio Franco, aleshores responsable de l'edició catalana, s'hagués reunit a corre-cuita amb la direcció de la Crida a la Solidaritat. L'organització independentista tenia a punt una campanya de denúncia de l'anticatalanisme d'*El País*.

No hi ha dubte que després de l'intent de genocidi cultural del franquisme, tant des de la dreta dura com des de la pseudoesquerra “mesetària” han fet mans i mànigues per continuar assimilant, ara democràticament, els Països Catalans. Tal com diu el seu nom, *El País* va ser pensat per crear una realitat nacional feta a la talla estatal. Precisament perquè l'Estat espanyol no és més que això: un estat caduc i ortopèdic. I els seus frustrats salvadors no troben la manera d'equiparar els límits estatals amb el sentiments nacionals de la ciutadania que l'habita. Per això el trapella d'en Ramon Barnils, periodista que l'engalta sense embuts, defineix amb l'expressió “mig me duele España, mig contra heriditas tiritas” el perfil del lector d'*El País*, d'aquest país que mai ha existit. Ω

Quim Gibert, llicenciat en psicologia.

Fa 3 mesos que n'Elisabet Mulet ha obert la botiga de llepolies Tuti Fruti al carrer de sant Miquel de Ciutat. Tlf. 971 724 808

Na Cristina Vizcaino i el seu germà Antoni regenten el local de videojocs Planet Games a s'Arenal de Mallorca. Abans estaven al carrer de la Marineta, però ara s'han mudat al carrer Berga, 29. Tel. 971 445 106

Fa 4 anys que en Rafel Alou, a qui veiem amb les seves filles Joana i Adelaida, regenta el Bar Tendido 1 a la barriada de la Plaça de Braus de Ciutat. En Rafel fou torejador de jove sota el nom de Rafel de Palma. Tel. 971 902 028

Fa 7 anys que na Maria del Carme Pujol regenta al Bar Tropical al Passatge Maneu de Ciutat.

Fa 2 anys que na Maria Lluïsa Catany regenta la Botiga de Moda Migjorn a les Galeries Velázquez de Ciutat. Tel. 971 717 042

Fa 30 anys que en Miquel Bestard i na Joana Mesquida regenten la parada de fruites i verdures Bestard al Mercat de l'Olivar de Ciutat. Va obrir aquesta lloc el seu padri Bernat Bestard l'any 1955 quan se va construir el mercat. Abans venia a la Plaça major. Tel. 971 717 060

* Fa 32 anys que en Jaume Gomila regenta la Sastrella Gomila a la Plaça de Sant Antoni de Ciutat. Son pare, Joan Gomila la va obrir fa 65 anys. Tel. 971716945

Fa 15 anys que n'Emili Mesquida i na Caterina Alorda regenten cinc llocs de pollastreteria al Mercat de l'Olivar de Ciutat. Tel. 971 723 125

En Pep Baster que durant 16 anys fou l'amo del Bar cas Baster, davant l'hotel sant Diego de s'Arenal, -un café que a principis de segle ja estava obert on ara hi ha la banca March-, i la seva dona, na Cristina d'Occitània, tenen una filla de 20 anys i un fill de 10. Solen fer la compra al Mercat de l'Olivar de Ciutat.

Fa 6 anys que en Toni Moll regenta el Forn Moll a la Plaça de l'Olivar de Ciutat. Va obrir aquest forn el seu avi, n'Antoni Moll fa 60 anys. Tel. 971 714 442

Són les peixateres més renoueres del Mercat de l'Olivar de Ciutat. Quasi totes viuen al Molinar de Llevant.

**LA TORTURA?
NO, MAI!**

ACCIO DELS CRISTIANS PER L'ABOLICIO DE LA TORTURA
Monestir de Sant Pere de les Puel·les
Angli, 55-08017-BARCELONA

La participació política no-convencional (V)

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ, POLITÒLEG

Si, com hem vist, els partits polítics es troben en crisi, si existeix un distanciament important entre les élites de governants i el ciutadà, aleshores ens caldrà analitzar les formes de participació política que es mouen al marge del joc electoral i, àdhuc, institucional. No és aquesta una anàlisi senzilla ni, en molts aspectes, generalitzable a totes les societats, car cada Estat, cada país, cada societat i cada regió geogràfica és una realitat diferent i complexa (per qüestions de tradició política, de cultura, de llengua, de religió, de composició ètnica, per història, per les condicions climatològiques, etc.); el que provoca que les anàlisis realitzades en un context socio-cultural i geogràfic determinat no puguin ésser extrapolades a una altra realitat diferent. Malgrat tot, moltes vegades sí és cert que podem trobar una sèrie de semblances entre unes situacions i d'altres, depenent dels països, però també és cert que, de vegades, aquestes semblances són més superficials que no pas de fons. Podríem entendre, per exemple, la problemàtica social als estats àrabs sense conèixer el pes de la tradició religiosa islàmica?; podríem elaborar una teoria d'alliberament nacional i social per al Tibet sense tenir present la base religiosa budista que, històricament, ha conformat l'ànima del poble tibetà?; es pot entendre la Índia sense l'hinduisme?; i Europa sense el cristianisme? Resulta evident, doncs, que la tradició, l'estructuració històrica de la societat, la religió, els factors climatològics, etc.; influeixen de forma determinant sobre tota comunitat humana.

Genèricament, però, i sempre mirant el món des d'una òptica eurocentrista (no per gust, sinó perquè és en un context Europeu i capitalista en el qual ens movem els catalans), podríem distingir, tal com va fer Gianfranco Pasquino, tres modalitats de participació política:

1ª Les legals, reconegudes per les normes.

2ª Les no reconegudes però acceptades.

3ª Les no reconegudes, amb diferents nivells d'il·legalitat.

Per a que es produeixi la participació política de la gent (en qualsevol de les seves modalitats), abans haurà de donar-se un procés important de politització de la societat. El ciutadà ha d'adonar-se'n que pot influir en l'estructuració política si es mobilitza. Moltes vegades, aqueix ànim del ciutadà a mobilitzar-se vindrà donat per l'experiència anterior que tingui en aquesta mena d'accions, si creu que de debò es pot aconseguir quelcom (per exemple, perquè ja s'hagi donat una situació

semblant en el passat, que acabà amb èxit) estarà més disposat a l'"acció" que si pensa que no aconseguirà res.

Actuacions a l'estil d'una adhesió a un boicot, negar-se a pagar impostos, ocupar edificis i fer asseugudes, participar en una vaga salvatge, tallar el tràfic, aixecar barricades, enfrontar-se a altres grups o a les forces policials i militars violentament,...; s'enquadraria clarament en el que es coneix com a participació política no-convencional, i dependrà, el que es realitzi o no alguna o algunes d'aquestes accions, de multitud de factors, entre ells del factor humà.

Kaase i Marsh classifiquen als ciutadans en cinc modalitats:

1^a El inactius.

2ª Els conformistes.

3ª Els reformistes.

4ª Els activistes.

5ª Els contestataris.

D'ells, els pertanyents a les tres darreres modalitats (la dels reformistes, els activistes i els contestataris) utilitzaran formes de participació no-convencional per a expressar la seva dissidència política; i d'entre aquests tres grups, només els contestataris utilitzaran sempre aquests mètodes de participació. En qualsevol cas, jo sóc de l'opinió de que una persona al llarg de la seva vida pot anar passant d'una modalitat a altra de participació, depenent de la seva situació personal i de la conjuntura de cada moment.

Normalment, el major índex de contestataris i d'activistes es dona entre la gent jove que, arribada a una certa edat, sol derivar cap a posicions més "tranquil·les" de participació política i, àdhuc, establir-se en la inactivitat més absoluta.

Caldria mencionar, ni que fos de passada, l'existència del que Almond i Powell anomenen els grups d'interès anòmics. Aquests sorgeixen per defensar nous interessos, o quan els que posseeixen el poder no fan cas de les demandes, podent arribar a produir-se situacions de violència extrema, tals com manifestacions acompanyades d'aldarulls, motins, morts, etc.

Interessant resulta, per altra banda, la teoria de Neil Smelser sobre els moviments col·lectius. Segons ell, el comportament col·lectiu és una fase prèvia al canvi social, que apareix en èpoques de tensió i on els mitjans institucionals per dominar aqueixa tensió són inadequats.

Hom pensà en un primer moment que eren els més marginats pel sistema els que estaven més disposats a rebel·lar-se contra l'ordre social establert, però aquesta teoria s'ha manifestat només

parcialment certa. Els marginats pel sistema poden unir-se a aqueix moviment col·lectiu contestatari, però aquest és organitzat i impulsat per persones que es troben en una posició mínimament acomodada. De fet, molts teòrics alternatius i grans lluitadors han estat persones que gaudien d'un alt status social i econòmic, pensem sinó en casos tals com els d'Engels, Bakunin o Macià. Opino, a l'igual que el sociòleg Alain Touraine, que un moviment social fa esclatar un conflicte; però jo afegiria que en aqueix conflicte, la massa de marginats a la que he fet referència abans, és utilitzada per una cúpula dirigent (que és la que cerca la manera de fer petar la tensió acumulada) com si fossin peces en un tauler d'escac, car són figuretes manipulables que es mouen per consignes simples i populistes, "peons" que són sacrificats amb la finalitat d'obtenir la victòria final en la "partida".

Alberoni analitzà els mecanismes esmerçats per controlar els moviments i, entre ells, trobem el de la repressió violenta. Es freqüent veure com els estats dits "democràtics", com l'espanyol o el francès (entre d'altres) utilitzen els diferents mecanismes de repressió per fer callar les protestes populars. Aquesta violència practicada moltes vegades pels poders públics contra les diferents mobilitzacions ciutadanes (a Catalunya, manifestacions i campanyes pacífiques a favor de la llengua catalana i en contra de la imposició lingüística del castellà i del francès, independentistes, contra la precarietat laboral, per la universitat pública,...) menen, de vegades, a que la defensa pacífica d'unes idees ben justes i democràtiques, resulti gairebé impossible, produint-se diferents accions violentes com a resposta a una violència anterior de caire institucional (per exemple, contra la violència policial, atac als cosos repressius; contra la existència legalitzada de les empreses de treball temporal, crema de sucursals d'aquestes ETTs).

Sempre caldrà tenir molt en compte les passions de les persones, les seves emocions, els seus sentiments o, com deia José Carlos Mariátegui, el "Mite". Ací no només conflueixen interessos materials, sinó també impuls psíquics ocults en nosaltres mateixos: pors, frustracions, desitjos de felicitat, odi entre qui s'intenti posar entre nosaltres i els nostres somnis de plena realització personal, sentiments religiosos, etc. De vegades, l'ésser humà i els seus sentiments interns som com la Caixa de Pandora, d'on pot arribar a sortir qualsevol cosa. Ω

Lluita i (II)

RICARD COLOM

"El Crist forní l'esperit i el mòbil, Gandhi el mètode, basat en l'amor i l'ús de la no-violència. Hi descobrí jo la via per a la reforma social que havia cercat durant tants mesos..."

(Martin Luther King, 1927-1968, pastor baptista negre contra el racisme i la guerra, assassinat per una conxorxa del poder imperial).

"El món segueix essent-hi car és el món amat, damnat i reconciliat pel Crist. Ningú no té la missió de sobrepassar-lo i capgirar-lo en el regne de Déu, ni (ha de)... recolzar aqueixa pia indolència que abandona el món a la seva sort, i cerca sols salvar sa pròpia virtut".

(Dietrich Bonhöfer, pastor luterà assassinat pels nazis per haver participat en l'intent de matar Hitler, 1906-1945).

"Si un dia vols,
si un dia tornes,
em trobaràs sempre,
si un dia vols.
(...)"
(Si un dia vols, Raimon).

"No hi ha prou de fer passes que un dia puguin dur a la meta, ans cada pas ha de ser una meta sense deixar de ser un pas".
(J.P. Eckermann, 1792-1854).

"És maldant per l'impossible com és dut a terme tot allò possible".
(Henry Barbusse, 1873-1935, escriptor francès).

"En Luter s'hagués acontentat sols complint i solucionant el seu conflicte tot sotmetent-se a l'autoritat, l'emancipació del cristianisme dels lligams intel·lectuals i de la tutela espiritual, amb llibertat acadèmica per a interpretar la seva història i teologia, segurament s'hauria retardat anys, àdhuc s'hauria trastocat prou quan finalment hagués aparegut".
(Luter, 1968. De J. Atkinson).

"Cal protestar, fins i tot quan no serveix de res".
(Manuel de Pedrolo, escriptor català independentista).

"Apa, anem-hi!. Amb poder i amb llibertat, amb la terra i els elements.

Amb salut, amb coratge, amb entusiasme, amb orgull i amb curiositat;

Au, anem-hi!. Fem un bot per damunt les fórmules!

Per damunt de les vostres fórmules, clergues materialistes d'ull e rat penat.

El cadàver podrit barra el pas;

No esperem ja més per a soterrar-lo".

(Càntic del carrer, Walt Witman, 1819-1892, poeta nord-americà de la vitalitat).

"Hem de lluitar a favor d'ells (d'una petita comunitat indígena amenaçada de mort, abans pròspera), encara que no tinguin futur, encara que ells i nosaltres acabem derrotats. Té sentit lluitar per ells, per llur dignitat, car no lluitem sols per triomfar sinó per dignitat de consciència, per respondre al misteri que s'hi amaga, que és el misteri de Déu qui segueix crucificat en ells. L'evangeli ens ajuda a formular una opció com aquesta".

(Com celebrar el Cinquè Centenari, per Leonardo Boff, teòleg brasiler expulsat pels torquemades i escurçons de la Cúria Vaticana).

"Considera iguals plaer, dolor, guany, pèrdua, victòria, desfeta: consagra't íntegrament a la batalla: defugiràs així l'error".

(Bhagavadh Gita, llibre sant índiu, escrit en sànscrit fa milers d'anys Ω

Cafeteria - Restaurante

BONAIRE

Menú

Dies feiners 925
Diumenges 1.400

Ctra. Militar, 215 • Tel. 971 743 225 • El Arenal

L'Imperi Contraataca

PER MANEL FRAU I CORTÈS,
ERC - PALMA (mfrau@maptel.es)

Ja ho sabeu: amb sis homes com el general Galindo es podria conquerir Amèrica del Sud sencera. Em demano, fent la proporció, quants Galindos es necessiten per a arrasar els Països Catalans. Els espanyols ho tenen molt clar: Euskadi i Catalunya són part del seu Imperi, dos trasts per a ús particular, la propietat dels quals és irrenunciable. No de bades, la constitució espanyola diu que les forces armades vetllaran per guardar la unitat d'Espanya. Qui va redactar l'article no estava tan preocupat per a defensar la seguretat de tots els ciutadans (que seria la aspiració normal d'un exèrcit) sinó per masegar aquests ciutadans a poc que volguessin separar-se d'aquest singular Món Feliç plurinacional.

L'imperi espanyol sap fer cara de gos, de ranci militar mil-homes, de regionalista gonella minoritzat, o de respectuós partit estatal, d'esquerra o de dreta. Pot sufocar dissidències manu militari o pot vestir-se de centrista i democràtic. Això no canvia la seva natura intrínseca.

Però tard o d'hora, els imperis cauen. Si observem la història, no s'ha vençut mai cap imperi amb la força de quatre grupúsculs engrescats, ni amb moltes paraules i poques accions, ni a base de versos, flors i violes. Els imperis cauen gràcies a la unió de totes les forces, gràcies a la percepció comuna i compartida que les coses han de canviar. Als emperadors no els agraden les insurreccions més o menys violentes, però el que realment els fa molta por és la unió i coordinació dels països sotmesos, la lenta i segura construcció nacional.

Ho hem de dir clar i català: tots i cada un dels racons de la nació catalana són casa nostra. Allò que ocorre a Alacant ens toca directament, com si es tractés d'Inca, Figueres o Prada. Necessitam fer un esforç i canviar de mentalitat, tot superant la concepció provincialista i fragmentadora que ens han imposat l'estat espanyol i el francès. Els bascos no es tallen ni un pèl i fan actes electorals a Navarra. En parlar de referèndum d'autodeterminació, ni se'ls passa pel cap plantejar-lo només per a les suposades províncies centrals. Nosaltrès, en canvi, ens permetem el luxe de ser sis milions (només), parlar de País Balear o fer seleccions esportives només del Principat, tot anomenant-les "catalanes".

Els cristians diuen que la fe és la certesa de les coses que no es veuen. És anomenar les coses que no són com si ja fossin. Si volem caminar cap a la llibertat nacional dels Països Catalans, caldrà tenir una bona dosi de fe, caldrà que parlem molt, que ens entenguem i ens coneguem. Caldrà dir les coses pel seu nom i treure's de sobre vergonyes i llasts. Ens va sorprendre positivament l'acte de l'OCB, on potser per primera vegada la Generalitat, el Govern Balear i la Universitat de València compartien tribuna parlant -encara tímidament- d'unitat cultural i de pàtria comuna. Canviar el marc institucional és una tasca irrenunciable. Però mentre no hi arribem, hem d'anar construint el país dia a dia.

Les relacions entre "comunitats autònomes" estan retallades per llei... però una empresa, un col·legi de professionals o una ONG té la suficient llibertat per a relacionar-se amb qui vulgui: si en sou membres, podeu fer pressió per a què es creïn relacions amb associacions similars al Principat, el País Valencià, la Franja o Catalunya Nord. Un exemple (i direu que som monotemàtic): per què una televisió catalana com Canal 4 ha d'intercanviar programes amb la Televisió local de Jerez en lloc de relacionar-se amb una de Castelló?

Necessitam una bona dosi d'endogàmia, no per a mirar-nos el melic i tancar-nos a casa ("Santiago y cierra España" no és una frase nostra) sinó per a tenir una sola veu al món, forta i decidida. Confiau en la Força... la Força de la unitat. Ω

Educació Infantil 0-3

JOSEP SERRA. PRESIDENT D'ERC-MALLORCA

A la dècada dels 80 el PSOE ens va obsequiar amb la LOGSE, una nova llei per a un -en teoria- nou sistema educatiu, però sense els recursos humans i materials corresponents i la marca característica de prepotència i dirigisme, una llei feta al marge de la comunitat educativa *d'acció directa*.

L'articulat de la LOGSE referent a l'educació infantil al cicle 0-3, complementat posteriorment amb tota una sèrie de disposicions addicionals que desenvolupen els esmentats articles generals, no satisfà les necessitats d'un sector caracteritzat per un professorat que té uns sous de misèria, un nombre d'alumnes per mestre que impossibilita una formació de qualitat i un intruisme professional que permet qualificar molts centres de granges de criança més que d'escoles infantils.

A les passades eleccions autonòmiques, en un debat organitzat per la Plataforma 0-3 al *Club Diario de Mallorca*, ERC proposà l'elaboració d'un Mapa Escolar específic que permeti un pla d'actuació integral, la regulació de la qualitat de l'ensenyament amb el tancament dels centres il·legalitzables i l'obertura de noves escoles, l'adequació a la realitat social i econòmica del nostre país, el lligam amb els centres de segon cicle de l'ensenyament infantil, el control de la qualificació professional del professorat i un horari lectiu de 20 hores setmanals per poder atendre la tasca tutorial, l'elaboració de materials didàctics, la preparació d'activitats, el disseny curricular, els treballs d'equip i les tasques de coordinació i de gestió, a més d'una remuneració adient al nivell formatiu del professorat, tot això sota el control de la Conselleria d'Educació i els seus serveis d'inspecció.

Poc després de les eleccions, la Plataforma 0-3 va presentar un document que plantejava al Govern i al Parlament les següents reivindicacions essencials:

1. Crear una comissió formada per representants de l'administració, dels grups parlamentaris, de les associacions municipalistes i del Marc Unitari de la Comunitat Educativa per tal de definir les línies d'actuació en el repartiment de l'oferta pública per al 1r Cicle de l'Educació Infantil (0-3 anys) i en la recerca de noves fórmules del funcionament de les Escoles Infantils, pas previ per a la posterior elaboració del Mapa Escolar corresponent.

2. Augmentar segons les necessitats les partides pressupostàries de la Conselleria d'Educació destinades a les Escoles Infantils pròpies, les Escoles de les corporacions locals i les Escoles Infantils promogudes per cooperatives sense afany de lucre.

3. Incrementar l'oferta educativa de les Escoles Infantils, la qual cosa haurà de significar un augment d'Escoles noves sota la titularitat de la Conselleria d'Educació.

4. Cercar els mecanismes adients perquè el pro-

fessorat adscrit al tram educatiu de 0 a 3 anys tingui la consideració de docent, reduint el seu horari lectiu i augmentant la plantilla a cada Escola Infantil depenent de la Conselleria d'Educació (la gestió no pot recaure en cap altre organisme del Govern).

5. Prendre les mesures necessàries per tal que la inspecció educativa disposi d'uns criteris clars en el control organitzatiu i pedagògic de les Escoles Infantils privades, que, si incompleixen la normativa legal, no podran rebre cap tipus d'ajut procedent dels recursos públics.

Aquestes exigències es plantejaren a una comissió parlamentària amb representants del PP, PSOE, PSM i l'EU-EV, que descartà l'elaboració d'una Llei que adaptàs i milloràs la LOGSE, a la vegada que es remeté a la voluntat de la Conselleria d'Educació.

La setmana següent, a mitjan novembre, es va celebrar amb el conseller Damià Pons una reunió que s'havia sol·licitat dos mesos abans, però que es va concedir un cop tancats i aprovats els pressupostos.

La Plataforma 0-3 va comunicar al Conseller que s'havien presentat al registre de la Conselleria 4000 firmes de suport a les seves demandes i l'acord dels grups parlamentaris perquè fos la Conselleria d'Educació la responsable de la gestió de l'educació infantil.

Tenint en compte que els partits del Govern i de l'Oposició consideraren acceptables les propostes de la Plataforma 0-3, aquesta exigí la promulgació (amb caràcter d'urgència) pel Govern Balear d'un Decret que contemplàs l'assumpció de la gestió de les escoles infantils en el tram 0-3 per part de la Conselleria d'Educació del Govern, com a pas previ a l'aprovació pel Parlament d'una Llei que optimitzi i desenvolupi la LOGSE en el sentit d'adequar-la a la nostra realitat territorial i a les característiques de la societat insular.

Els professionals de les escoles infantils 0-3 han aconseguit finalment el compromís que les seves escoles seran incloses en el mapa escolar i que podran participar en els plans de formació de la Conselleria, tot i que no hi haurà Decret, ni Llei ni ajut econòmic per a un sector que com a màxim sortirà de la misèria per a caure en la pobresa.

I és per això que ens preguntam novament si servirà per a qualque cosa el canvi, al marge d'introduir una nova sensibilitat en el Govern: ¿Es pensa seguir gestionant el que ja hi ha, per malament que funcioni, o bé també es pensa **fer política** vertaderament progressista?

L'educació infantil 0-3 serà un bon referent per mesurar el to polític del nou govern, però la greu situació que pateix l'ensenyament públic a l'etapa secundària, que tractarem en un altre article, també permetrà veure si el canvi té conseqüències en la pràctica o bé haurà estat un efecte merament cosmètic. Ω

ANTIGA IMPREMTA

oler

Josep Lluís Ramis

C/. Convent de Sant Francesc, 2 i 4
Tel. 71 44 31

07001 Palma de Mallorca

BELLVER
TEJIDOS - TEIXITS

PALMA: C/ San Miguel, 44
Tel. 971 72 22 41
INCA: Pça. Verge de Lluc, 1
Tel. 971 88 31 08

TEXTURES

PORTO PI CENTRO
Local 26 05
Tel. 971 40 56 97

DAUS

MARCS
MOTLLURES

C/ Ramon Llull, 5
Tel. 971/ 72 09 86
07001 Palma (Mallorca)

Fa mig any que n'Aina Rovira i la seva germana Marisa han obert la Botiga de Moda de Senyora Daphne al carrer de Cecili Metel de Ciutat. Tel. 971 727 724

Fa 29 anys que en Joan Company, a qui veiem amb la seva filla, va obrir la Papeteria Joan Company a la barriada d'Hisenda de Ciutat. Tenen sucursal al Polígon de son Castelló i al Polígon de Marratxí. Material d'oficina, informàtica etc.

Fa 20 anys que en Gabriel Gomila i en Diego Fernández obren la Botiga de Mobles de Cuina Procuine a la barriada d'Hisenda de Ciutat. Tel. 971 717 561

Fa 3 anys que en Josep M. Forner i la seva companya Loli Martínez obren la Immobiliària Àguiles a la barriada d'Hisenda de Ciutat. En Josep, que és del Berguedà, va regentar durant 17 anys el Restaurant Pirineu i durant 5 anys el Restaurant Port Adriàtic. Tel. 971 723 340

Fa 50 anys que en Felip Victory de Sineu, va obrir el Taller d'escultura, restauració i vases Victory al carrer de Cecili Metel de Ciutat. Són pare, descendent dels anglesos que ocuparen Menorca el 1715, era de Vila-Carlos i se va mudar a Sineu a principis de segle on va obrir un taller d'ajustador. A la foto amb la seva filla Dolors, titular del negoci. Tel. 971 721 609

Fa 3 anys que na Maria Gelabert regenta el Restaurant El Gran Cafè al carrer de Cecili Metel de Ciutat. Despatxa menús a 1300 ptes. A la carta se menja per una mitjana de 2000 ptes. Abans va dur durant molts d'anys el Restaurant Pagoda de s'Arenal. Tel. 971 728 053

Fa 40 anys que en Josep Martorell i Monar fa col·latges, pintures a l'oli, aquarel·les i serigrafia al seu taller de Ciutat. Ha publicat llibres dels seus dibuixos amb en Blai Bonet, en Josep M. Llompart, Àngel Terron etc. Tel. 971 716 485

Na Laura López i na Núria Rodríguez són les dependentes de la botiga de moda Fashion Factory a l'Avinguda del Conte de Sallent de Ciutat. Tel. 971 710 692

Valuoses propietats públiques són lliurades a preu de saldo

Els magnats del capitalisme exigeixen que cap possible font de beneficis els estigui tancada. Els "organismes internacionals" al seu servei: Fons Monetari Internacional, Banc Mundial, Unió Europea, Unió Internacional de Comerç, ho organitzen d'aquesta manera. Seguint les exigències d'aquests "organismes internacionals, assistim a un procés generalitzat de privatització de les empreses i serveis públics.

Com a conseqüència d'aquest procés, valuoses propietats públiques són lliurades a preu de saldo a les multinacionals, o a grups econòmics (o mafiosos) vinculats a l'aparell de l'Estat, que obtenen copiosos beneficis. La corrupció més escandalosa s'instal·la en aquest procés. Ho hem vist no fa gaire en la privatització de Telefònica i les "stoc opcions" (mecanisme pel qual els directius que organitzen la privatització s'asseguren mils de milions com a pagament per la seva actuació de privatització). En la ex URSS són les màfies que venen de la vella nomenklatura directament els qui fan aquesta operació.

A l'hora, centenars de mils de llocs de feina són destruïts, i els serveis públics pateixen un deteriorament intolerable. La privatització de la multiplicació

d'infeccions hospitalàries (Galícia, València, el deteriorament de la seguretat del transports (Londres), la caiguda en picat de les expectatives de vida (ex URSS).

El projecte de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2000 suposa continuar en la línia de privatització d'empreses públiques i la destrucció de serveis públics.

Les privatitzacions no són inevitables. Al contrari, en cada localitat, en cada servei públic, en cada empresa pública, les propostes de privatització troben una resposta forta, i s'organitzen centenars d'agrupacions i plataformes contra les privatitzacions. Un poderós moviment al que només manca coordinació i centralització.

Precisament per això, des dels propis "organismes internacionals", i des de tots els governs de distint color s'intenta associar a les organitzacions obreres, i en particular als sindicats a la posada en marxa del plans de privatització.

Urgeix unificar l'acció dels qui lluiten per defensar lo públic. És a dir, el de tots. Ω

Pere Felip i Buades

Lògica econòmica i bombes atòmiques

En escriure aquestes línies, sembla bastant clar que l'exèrcit rus —oblidem això de "federal", que, a hores d'ara, no sembla gaire més que una pura conya marinera— està a punt d'atacar Grozni, la capital de la república de Txetxènia. Fa uns anys, quan els txetxens optaren per votar favorablement a la seua independència nacional, també es va desencadenar una guerra amb Rússia —l'antiga potència colonitzadora—, però els russos es trobaren amb la sorpresa, del tot impensada, que la resistència seria suficient perquè haguessin de desistir del seu intent. Ja hi havia qui apuntava que allò seria el Vietnam dels russos, i l'experiència de la derrota nord-americana al país del sud-est asiàtic ha quedat poderosament gravada en l'imaginari col·lectiu no només dels Estats Units, sinó del món sencer. Els russos no volien cap Vietnam i optaren per anar-se'n discretament.

Sembla, emperò, que posteriorment s'han dedicat a fer comptes. No hem d'amagar, amb tot i això, que els txetxens també els han ajudat. Intentar promoure una rebel·lió al Daguestan, que deixàs completament Rússia sense sortida al mar Caspi, era una aventura una mica superior a allò que un estat petit com Txetxènia, a hores d'ara, està en condicions de poder-se permetre. Tot plegat ha desencadenat un nou conflicte bèl·lic, en el qual, com sol ocórrer, molt especial-

ment durant aquesta segona meitat del segle XX i en conflictes dels mal anomenats de "baixa intensitat", els que reben més són els membres de la població civil, i els que van fent la viu viu són els militars.

Txetxènia és important perquè es troba en un punt de comunicacions —de nusos extraordinaris d'intercomunicació— per a l'exportació del petroli que s'extreu de les vores del mar Caspi. Per allí hi passa un oleoducte de grans dimensions, i per aquest país transita petroli gestionat per diverses companyies multinacionals, la majoria nordamericanes i angleses, però també n'hi ha que tenen la seua seua social a Rússia. La qüestió, en definitiva, és qui controla allò.

Mentre es va mantenir la Unió Soviètica, el control de Txetxènia corria a càrrec de l'estat central d'aquella mal anomenada "unió". El·l'exploació del petroli constituïa un monopoli de l'Estat soviètic (mentre que, avui dia, de companyia petrolera russa, n'hi ha només una, i, a més, es tracta d'una companyia entre moltes, molt allunyada, per tant, de les possibilitats de monopoli que garantia l'estat anterior). Ara, emperò, s'han produït uns canvis importantíssims, d'unes grans dimensions, a les quals Rússia encara no s'ha sabut —o no ha pogut— adaptar. Competir amb d'altres companyies implica haver de millorar les condicions de la pròpia, i haver de com-

partir àmbit de transport implica també haver de negociar amb els altres. Tot plegat sembla que és massa.

Els occidentals, que tampoc no són germanetes de la caritat, s'han dedicat a promoure l'independentisme txetxè, sentit com a objectiu polític, d'altra banda, per una part important de la població d'aquella república. En el segle passat s'havien produït revoltes destacades de txetxens en contra del tsar. I en segles anteriors eren legendàries les batalles que havien lliurat els txetxens contra els ocupants procedents de Rússia.

Tot plegat ha dut a un conflicte cada vegada més enverinat, en què aquells que reben més són també els que hi tenen més poc a guanyar: la població civil de Txetxènia. En pur dret internacional, i en pura lògica democràtica, la intervenció russa és del tot injustificable. Considerar que no ha de fer gens ni mica de por la bravata de Ieltsin recordant al president dels Estats Units d'Amèrica que Rússia és una gran potència nuclear.

Cal, emperò, que entre tots, en el context de la comunitat internacional, es busqui la manera de preservar els txetxens de l'atac rus, els drets col·lectius d'aquella gent i la capacitat d'incidir en la gestió del que constitueix la principal riquesa d'aquells territoris: l'exploació petrolera. Ω

Bernat Joan i Mari

Erasmisme català, psicòpatia espanyolista

L'Erasmisme és un dels endemismes de ca nostra, d'ençà Lluís Vives pel cap baix. Quan els nostres acadèmics, catedràtics, civilitzats i moderats polítics i patums culturals es dediquen a explicar història, filologia, etc... (i ho solen fer per a les minories selectes que els aplaudeixen des de llur ghetto acomodati) demostren que no entenen res o que tenen por que, des de Madrid, sien massa entesos.

"Parlem per a sords i en contra de gent que té una excel·lent oïda, deia en Fuster, i les coses no han canviat gaire.

L'Erasmisme català és llibresc, elitista i cau en el circuit tancat (reserva índia) d'on els de l'Imperi no volen que isquem. No volen que arribem de debò, amb energia, populisme i entusiasme (com n'Arzalluz), a l'engròs de la població, de menor nivell cultural, i a la immigració.

Un cercle viciós: l'Imperi aplica el vell antisemitisme contra Catalunya (com de jueus no els en queden, els catalans els fem de succedanis) i el nostre Erasmisme referma els catalans com a jueus errants, oncles Toms, síndromes d'Estocolm i Zelig, autoodis de tota mena de desballestaments psíquics.

Però és que no us adoneu que esteu fent de la nostra pobra nació un poble de subhumans, de trists desequilibrats mentals, de malalts de covardia?

Les successives Inquisicions espanyoles, braç sàdico-tortuós del maquiavèlic cèsaropapisme, sempre han reclòs els supervivents mentals de llurs genocidis en el darrer recer de llibres i erudicions de biblioteca. L'Erasmisme és una llibertat eixorca, filosòfica, saberuda, pusil·lànim i autocensurada. Els *Tercios de Flandes* se'n fumen ben totalment: per a ells -bàrbars- sols són infectes rates de biblioteca a exterminar, quan podran.

Les filosofies no tenen quasi mai prou força per a canviar el món amb esma ni per a donar bones alternatives a imperis sanguinaris. Les religions, sí: destartats cristians martiritzats ensorren l'Imperi Romà, i els protestants ensorran l'Imperi del Mal (el de Felipe II i José Antonio). La nostra cultureta exquisida, escorrialles d'una *gauche divine* -sovint de bona família-, no surt de les reserves índies ni de les universitats. Ja els va bé, així!. (Quanta raboseria!).

Com que estúpids no ho semblen: porten prou bé llurs cases, negocis, diners, etc..., no tinc més remei que deduir que són gasius i covards. I, damunt, com els cacics, monopolitzen el nacionalisme català, sovint correjta de transmissió de la constant pressió política i colonitzadora dels espanyols. Que n'han de menester de bastonades...! Però en reben, com els jueus dels romans, via *mass mèdia* i, de pas, tota la nació. Tenim la dissort -desídia col·lectiva- d'uns dirigents tan mediocres com la massa social que tenen darrera.

Tant els espanyols com aquesta genteta i el botiflerum sols entenen un llenguatge (el que segles d'Inquisició i Imperio els han gravat a ferro roent en el subconscient col·lectiu): *els fets consumats*. Idò, cal fer-se forts i saber manar, dominar a través de virtuts militars (coratge, autodisciplina, audàcia, tenacitat...) aplicades a la vida civil, a través d'un autoconvenciment molt desacomplexat i calculat. Això requereix dedicació constant.

Prou de pidolar, de ser tous, d'enganyar-nos a les podrides mentides imperials. Prou de *federalismes* tipus Maragall: estratègies per a enganyar, entretenir amb bizantinismes els catalans mentre des de Madrid segueixen pixant-se damunt de nosaltres i fument-se dels *encaixos* de polítics catalans cruament col·labo-

racionistes amb aquests nazis. L'Imperi sols ofereix *federalismes* quan alguna nació esclava ja és quasi independent. Foc i ferro, i no pas federalismes és l'estil genuïnament espanyol. *Por cojones* deien Unamuno i Ortega y Gasset en llurs escrits, a tom del caràcter castellano-espanyol. Són pinxos de verbena, no ho oblideu. I els catalans, com deia Lluís V. Aracil, *és veritat que som la cultura minoritzada més important d'Europa, però també ho és que som els més ridículs*. Car la desproporció entre la nostra importància i la nostra minorització ens mostra l'índex (altíssim) de la nostra *ridiculesa*.

Els espanyols són esclaus, i un poble políticament primitiu, i els esclaus sols respecten les ordres de llur senyor. Amb bones raons poc hi tenim a fer. Hem d'aprendre a no somriure'ls llurs menyspreus, a descol·locar-los. Guerra psicològica, neguitejar-los. A Madrid respectaven en Macià però se'n foten dels Pujols, Cambons, Maragalls, etc. Als aforasterats que et xerren en foraster, aprendre a dir-los: *no sé que em dius*. Punt. Veuràs com deixen de fer tant la mona. *En aquest món de mones hi ha més bèsties que persones*. I amb les bèsties i rucs no s'hi val l'altra lírica, primer han menester d'una garrotada contundent, per a tornar en si de la hipnosi madrilenya.

Com a contrapès, cal ser simpàtic, servicial i comboiador en ocasions més neutres, amb entusiasme.

No seguim el camí occità cap al suïcidi nacional: culturalisme (febrisme) i debilitat front al jacobinisme psicòpata. **L'espanyolisme és una psicòpatia política** i com a tal cal tractar-la: amb medicines i amb aigua per a les seves perilloses flamarades. Ω

Jaume Tallaferró

Països i autogovern

El món és ple de països. Tothom pertany a un país o un altre. És un dret de totes les persones, reconegut en la **Declaració Universal dels Drets Humans**. La diversitat territorial i col·lectiva és un fet altament positiu. Sense aquesta diversitat el món seria molt pobre, sobretot des d'un punt de vista cultural i lingüístic.

Nogensmenys, la realitat de molts països queda diluïda en multitud d'ocasions per unes fronteres polítiques més o menys arbitràries que úni-

cament tenen en compte els estats constituïts (això és ben evident en el continent africà, on els colonitzadors europeus van establir unes fronteres ignorant completament les tribus i les ètnies). Un gran nombre d'estats actuals administren més d'una nació, de la mateixa manera que alguns països estan distribuïts en més d'un estat (com la nació catalana, repartida entre els estats espanyol i francès). Usualment, atès els usos manipuladors del poder central i dels grans *mass media*, ens referim equivocada-

dament als estats com si fossin nacions. En aquest faisó, no podem parlar de nació espanyola, sinó que cal referir-se a l'**estat espanyol**, que inclou diverses nacions dins els seus límits estatals (te raó, doncs, el president Pujol quan diu que Espanya no és una nació, com tampoc no ho són Lugoslàvia, Gran Bretanya, Txecoslovàquia o el Canadà, per exemple).

Les nacions o països són comunitats humanes naturals que s'han anat formant en un llarg procés històric i són el resultat de les interaccions entre la pròpia comunitat i les altres comunitats nacionals. Els estat, en canvi,

són estructures polítiques i jurídiques artificials que administren el poder en uns determinats territoris els quals, qualche vegada, poden coincidir amb els límits d'un país o nació.

Tots els pobles, tots els països, tenen el dret internacional d'autogovernar-se sense imposicions externes. Algú ha afirmat que els drets col·lectius dels pobles ha de ser objecte d'una mena de *revolució*, en gran part encara pendent. Tots els drets s'han de fer valer i el dret dels ciutadans de pertànyer a una comunitat humana plena i sobirana és -i ha de ser- inalienable. Ω

Andreu Salom i Mir

Tocau-li la cresta

Normalitzar el català no només és qüestió de fer lleis. La pressió popular és un element imprescindible. Si tens ganes de dir "prou!", en aquesta secció et donarem alguns suggeriments per a les estones d'oci.

Aquesta vegada tocarem la cresta a una publicació nova, de distribució gratuïta i dirigida a tota la gent del Raiguer: "Part Forana". A part del seu títol, el setmanari és totalment en espanyol. Ha arribat a les nostres mans el número dos. En la seva Editorial (únic article en català), el seu director Miguel Pol Alorda -no "Miquel"- esmenta que, arran

del primer número, ha rebut cartes demanant-li que la publicació sigui en català. Els arguments que el Sr. Pol esgrimeix per a negar-s'hi són els següents:

1. Una publicació gratuïta depèn de la propaganda i com el món empresarial "ens agradi o no, està dominat per la llengua castellana", publicar en català ens inviabile: "és molt difícil aguantar un diari en català o en mallorquí (sic)". Ens costa de creure que TOTS els anunciants del senyor Pol hagin demanat EN BLOC no ja que la publi-

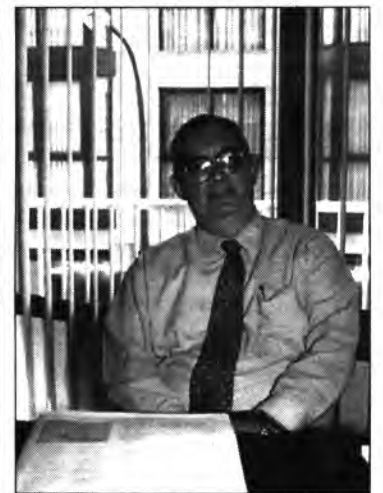
cació fos bilingüe, sinó absolutament monolingüe castellana. O és que el Raiguer està únicament poblat per andalusos?

2. Donat que la majoria de persones, especialment les més grans, han rebut educació en castellà i "ho passen malament per escriure en català", l'ús social "no es pot oblidar, i un Mitjà ha d'estar sempre involucrat dins una realitat i no separat d'ella". O sigui, que a part d'haver sofert l'educació repressiva espanyola, ens hi hem de conformar! Pretendre que la gent del Raiguer és incapaç de llegir en la seva

pròpia llengua és insultant.

3. "Ens agradaria que (l'ús social) canviàs (...) però de moment, si volem un diari en mallorquí (sic) no ens queda més remei que tirar per aquest camí (de fer-ho en castellà)." Un argument esclaridor: si realment voleu emblanquinar, compra pintura ben negra: és l'únic camí.

Naturalment, en Pol, que sembla dubtar si parla català o mallorquí, ens regala la vista amb no menys de 46 errades ortogràfiques i sintàctiques, en un text de 34 línies escasses, començant pel seu títol: "Sa lengüa, una qüestió d'ús social." Escriu, passa faxos o truca a "Part Forana", a veure si aquesta "nova

Fa 20 anys que en Marc Sabater de Santa Catalina ha obert despatx de Graduat Social al carrer de Parellades de Ciutat. Tel. 971 713 405

Fa mig any que na Maria Roig de València s'ha associat amb n'Anna Andújar per obrir el despatx A.R.T. Service a Ciutat on organitzen *events* de tot tipus: *cocktails* recepcions, torneigs de golf, bodes, presentacions de productes, desfilades de moda... Tel. 971 716 692

Fa mig any que n'Antoni Tur i les germanes Redondo s'han associat per a obrir l'empresa de telecomunicacions Eureka. Instal·lan centraletes telefòniques, xarxes informàtiques, dissenyen pàgines web, i tot allò relacionat amb la telefonia. Tel. 629 654 694

generació de comunicació" deixa de mirar-se el melic i para orela a la veu del poble del Raiguer.

Part Forana
at. Sr. Miguel Pol Alorda
Sellers, 25. Oficina 12
07300 - Inca
tel. 971 887014
fax. 971 887001

I com que Canal 4 segueix sense fer-nos cas, en repetim les dades: Canal 4 - Ca'n Valero, 7 - 07011 Palma. Tel. 971.75.25.99. Fax. 971.75.3076. Email. canal4tv@hotmail.com

No és res personal. D'aquí a 15 dies tocarem la cresta a algú altre! Ω

PETITS ANUNCIS

Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC i SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braille en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Grups de llenguets, està molt interessat en crear una penya d'aficionats de l'equip de rugbi català USAP. Interessats cridar al 971 200 810. Lluís.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i història catalanes. 64 planes 250 ptes.

Col.labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluís.

Menorquines i menorquins! per dir prou a l'asserviment colonial espanyol, organitza't i lluita amb el Col.lectiu Independentista de Menorca CIM. Per rebre informació, escriu a CIM - Bústia Postal 24 - 07700 Maó.

Família de Mallorca cerca al.lota (Au Pair) pèr tenir cura d'un nin de 2 anys a partir de la primera setmana de desembre del 99, durant un període de 8 mesos. Cridat a partir de les 20'30 al 34/971 757 831.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Venc Harley Davison Heritadge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Venc embarcació Borràs 640. Bon estat i bon preu. Tlf. 971 865 405

Venc solar de 1.200 m². A la barriada de Bellavista, a ses Cadenes de s'Arenal. 8 milions de pessetes. Tlf. 971 441 629 - 971 441 289.

Birmània (Myanmar): Persecució budista contra minories nacionals de majoria cristiana, amb genocidi

La dictadura militar birmana duu una campanya activa de conversió al budisme. Com els Reis Catòlics, pretenen el monopoli religiós per a atacar la multitud de minories nacionals annexionades, alhora que utilitzen de cap de turc de les frustracions socials de la plebs birmana (tal com fa Rodríguez Ibarra contra Catalunya).

Les esglésies dels vilatges de les nacions Karen i Xin han estat ensorrades i no hi concedeixen permisos de reconstrucció. A les escoles públiques els nins cristians són obligats a agenollar-se davant els ídols budistes, si no ho fan són castigats. Durant el franquisme també hi havia a ca nostra prou escoles, sovint religioses (nacional catòliques) que punien als infants que parlaven una llengua (la d'ells, la materna) diferent a la de l'Imperio: volien fer-los agenollar per adorar els ídols d'Espanya.

La repressió contra les nacions oprimides a Birmània, sovint majoritàriament cristianes, com la karen, arriba a nivells de genocidi: En sols 5 anys uns 30.000 karens hi han estat morts. A muntó cristians s'amaguen dins els boscos tot fugint dels militars que els acacen.

Xina: amenaces de l'església d'estat i repressió policíaca contra l'església lliure

Tretze cristians de Heran han de triar entre una multa prou forta o 3 anys en un camp de reeducació marxista. Detinguts el Nadal darrer en un culte il·legal, sens dubte faran cap al camp, car no podrien mai pagar tal multa, equivalent a una anyada de salari d'aquests jornalers.

Diverses publicacions més o menys oficialistes de l'Estat (com ací fan Antena 3, COPE, El País, Las Provincias, etc... incrementen llurs crítiques contra els cristians, tinguts com a greu "amença social", els acusen para-noicament de possibles problemes o aldarulls, ara que la economia hi decau.

Tot i que el càrrec del bisbe Ding el cap de l'Església oficial controlada per l'Estat finí el 1977, segueix augmentant el to de cada vegada més virulent (com ací sol fer la COPE contra Catalunya) contra la teologia evangèlica lliure, la qual considera una amenaça per a l'Església oficial i el socialisme xinès (que no és més que un brutal capitalisme d'Estat). També a ca nostra, la Cúria Vaticana, lligada diplomàticament per interessos estatals i econòmics a l'altra geoestratègia dels estats del món, en pla bestialment mundanal, condemna la dissidència (com ara la Teologia de l'Alliberament, etc.) i pacten amb estats (com l'espanyol) el nomenament de bisbes integristes (i ultra-espanyolistes).

Aquestes declaracions podrien tenir greus conseqüències per a les esglésies no enregistrades, les quals malden per ser fidels a la Paraula de Déu malgrat les contínues pressions de l'Estat terrorista xinès.

Molta de gent de Manxúria han rebut la visita de la policia per haver escrit a una ràdio estrangera (la FEBC) de Hong-Kong per a demanar una bíblia.

El 4-6-99 feu deu anys de la matança de Tiananmen. Gran nombre d'estudiants i intel·lectuals es feren cristians posteriorment a la desfeta democràtica (com s'esdevingué a ca nostra durant la postguerra: prou republicans i anticatòlics es feren protestants). L'Església xinesa il·legal creix vertiginosament, sense quasi ajut extern, amb una profunda espiritualitat i capacitat de sacrifici. Ω

RECORDA
Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

E P U I
PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ, A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Hàndbol
Petanca
Cir. footing

Squash
Volei
Mini-golf
Tennis taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo • Tel. 74 33 66
Somtimes • Palma de Mallorca

Zoldas

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

el lleu de tots mereix un respecte
FORA FUMS!

OCASO

AGENCIA EN INCA I LLUCMAJOR

Lorenzo Llobera Salom
Agent Afecte Representant

Carrer Sant Domènec, 15, 07300 Inca (Balears)

Tel. 971 50 56 14 Fax: 971 50 38 38

SERVIAUTO ARENAL S.A.

SERVEI OFICIAL

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

L'antifranquisme a Mallorca. VI LLIBRE

1976: la transició a les Illes; viatges a Itàlia; contactes amb l'esquerra revolucionària (Lotta Continua, II Manifesto, Potere Operaio...)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Érem a Venècia, amb joves de les Joventuts Comunistes, quan Rossana Rossanda i una bona part de la direcció històrica del PCI deixaren el partit i muntaren II Manifesto

En el capítol "Viatge a l'estranger" del llibre L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1979) ja havia parlat de la importància cultural i política que, per a un militant d'esquerra de finals dels seixanta i començaments dels setanta, significava poder viatjar a l'estranger.

En aquell breu capítol de les meves memòries havia escrit: "Les sortides a Itàlia eren especialment profitoses per a un revolucionari mallorquí. Amb vaixell, de Barcelona a Gènova no era gaire car: unes cinc mil pessetes viatge d'anada i tornada. I allà, si hi anaves a l'estiu, amb tenda de campanya, per cent cinquanta pessetes podies estar dies a un càmping".

Aquí caldria fer un incís: també era prou barat si amb cotxe -n'hi cabíem cinc- es repartien les despeses de benzina. Amb tenda, anant a dormir als càmpings de les ciutats on arribàvem i menjant entrepans -una pizza o un plat calent d'espaguetis era un veritable luxe d'aristòcrates!- no sortia gaire car.

Però continuem amb el que deia en el llibre: "Però normalment anàvem a les trobades que feien les organitzacions juvenils o a les festes anuals dels diversos partits comunistes italians. Llavors, el preu del càmping i del menjar ens sortia per no res. El contacte i el coneixement personal amb molts dels grups que aleshores se separaven del PCI fou vertaderament important per a la meua formació cultural i política. A l'estat espanyol, el PCE, d'ençà el 1964, ja havia tingut les importants escissions del PCE (ML), l'OCE (Bandera Roja) i el PCE (i), entre d'altres. Ara, dins del Partit Comunista Italià, arran de les experiències del Maig del 68 i la invasió de Txecoslovàquia, s'esdevenien fets semblants. Érem a Venècia, amb joves de les Joventuts Comunistes, quan Rossana Rossanda i una bona part de la direcció històrica del PCI deixaren el partit i muntaren II Manifesto. A Venècia vaig llegir el primer número d'aquella "heretge" publicació comunista. II Manifesto, l'any 1970, tirava seixanta mil exemplars diaris. Després, a ran de les crítiques a l'estalinisme i l'esclerosi dels partits comunistes oficials, anaren sorgint Potere Operaio, Lotta Continua i Avanguardia Operaia, entre els més coneguts. Més endavant, molts d'aquests confluïren en Democrazia Proletaria. Itàlia, a començaments dels anys setanta, era un laboratori d'idees i experiències com no he tornat a conèixer enlloc. En els campaments d'estiu d'aquests partits, envoltats de banderes roges, participant en els debats i col·loquis que es realitzaven sobre la història del moviment obrer i comunista, podia anar confirmant algunes de les idees que, intuïtivament, havia anat bastint a Mallorca.

Hem de reconèixer que bona part de les organitzacions revolucionàries que operaven en la clandestinitat a Mallorca (PCE, PCE(i), PTE, BR, PORE, MCE) no arribarien a assolir mai l'alt nivell d'anàlisi dels partits d'esquerra italians".

A Catalunya, a l'estat espanyol, havíem tingut experiències revolucionàries pròpies (la CNT, el BOC, el POUM...) que ja de feia dècades ens fornien d'elements d'anàlisi lluny de l'esclerosi estalinista (Carrillo, Pasionaria i CIA)

Aquí caldria fer un altre incís. Es cert que moltes de les organitzacions de l'estat espanyol no arribarien a un nivell d'anàlisi com Potere Operaio, Lotta Continua o Avanguardia Operaia. Però, en el fons, als company italians els costà molt més que als catalans, bascs, gallecs o espanyols (que ja havien romput molt abans amb l'estalinisme) rompre amb l'herència del PCI (de Togliatti, Berlinguer, la dependència del moviment comunista oficial). Ells -i ens ho explicaven- es consideraven hereus del partit de la resistència antifeixista, del partit de la lluita guerrillera contra Mussolini. La Segona Guerra Mundial acaba l'any 1945 amb més de tres-cents mil partisans -la majoria membres del PCE- amb les armes a la mà. Els comunistes oficials italians sabien que eren ells qui havien portat el pes de la lluita antifeixista; ells els que havien penjat el dictador i els seus principals col·laboradors, d'un garfi,

a una plaça de Milà; ells, els que, si no hagués estat pels acords de Ialta, haurien pogut portar endavant una revolució que els nord-americans i Stalin no els permeteren realitzar.

Els companys italians procedien d'una altra història. Aquí, a Catalunya, a l'estat espanyol, havíem tingut experiències revolucionàries pròpies (la CNT, el BOC, el POUM...) que ja de feia dècades ens fornien d'elements d'anàlisi lluny de l'esclerosi estalinista (Carrillo, Pasionaria i CIA).

A Catalunya, qui més qui manco sabia de la revolució de l'any 36, de les col·lectivitzacions agràries i industrials a Catalunya, Aragó... Els Fets de Maig (1937), la liquidació del poder dels anarquistes i dels comunistes del POUM (aquest darrer, un partit oposat a l'estalinisme); la història de l'assassinat d'Andreu Nin, Camilo Berneri i tants i tants de revolucionaris anticapitalistes, ens havien obert els ulls -quant a l'estalinisme del PCE- molt abans que als companys italians. De tot això -i més!- en parlàvem en aquelles voluntarioses trobades a Itàlia, a mitjans dels anys setanta.

...el carreró sense sortida a què portava el famós "compromís històric" de Berlinguer amb el Vaticà

Hem de recordar que, a Itàlia, és només a partir de setembre de 1970 (quan II Manifesto fa públiques les seves famoses 200 tesis pel comunisme), que es comença a congriar la ruptura orgànica amb l'herència de l'estalinisme.

Els companys italians ens deien que s'havia hagut d'esperar al sorgiment d'una nova generació de revolucionaris (els que protagonitzaren els anys rojos de 1967-68) per aconseguir copsar a fons tota l'essència contrarevolucionària de la repressió estalinista contra els soviets de Budapest de l'any 1956 (per posar un exemple). O, més endavant, assistir a la vergonyosa invasió de Txecoslovàquia per part dels exèrcits del Pacte de Varsòvia, per a treure conclusions del carreró sense sortida a què portava el famós "compromís històric" de Berlinguer amb el Vaticà i la Democràcia Cristiana italiana. Analitzant el capteniment de la burocràcia dirigent del PCI, els militants s'anaven adonant del camí sense sortida (l'acceptació en tot moment del marc capitalista) a què portaven les famoses aliances amb la burgesia i el seus partits (el "compromís històric").

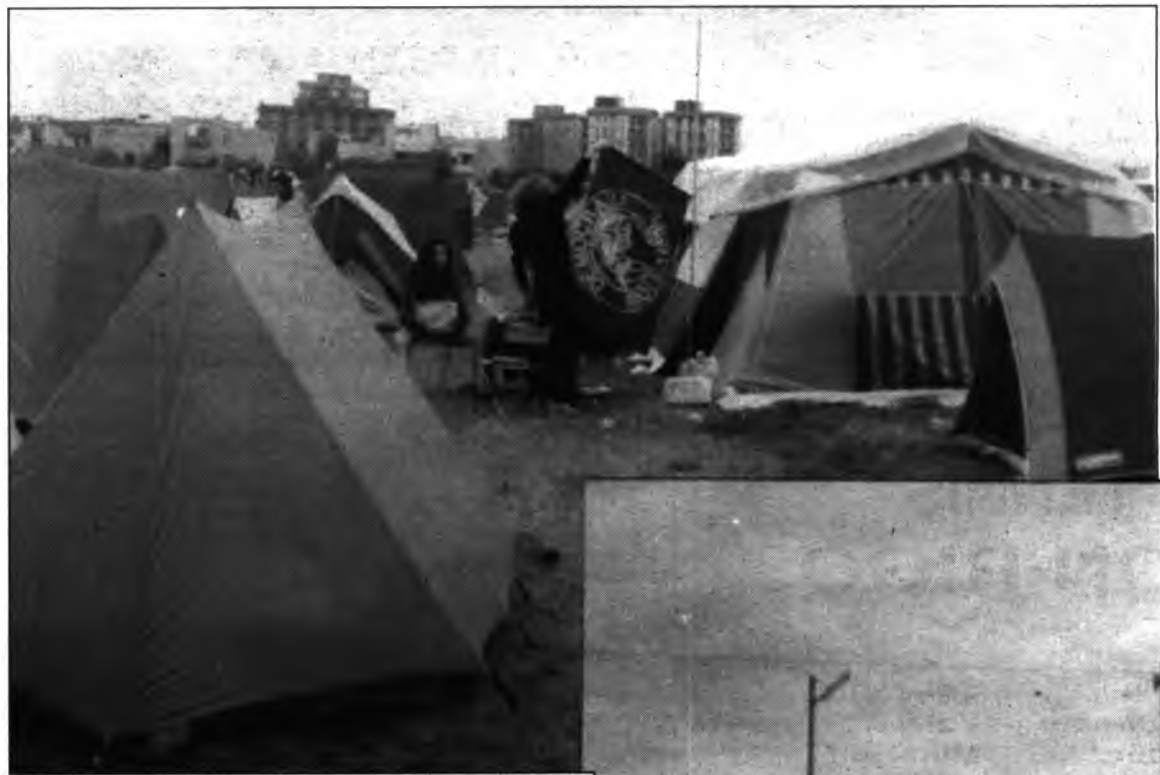
És quan -tant a Itàlia com aquí, a Catalunya, a l'estat espanyol- es redescobreix el primitiu Gramsci dels Consells Obrers

Amb els anys nous elements s'afegiren a les reflexions dels comunistes italians: primer l'exemple de la revolució cuba-

vida de
ANTONIO GRAMSCI

L'esquerra revolucionària (OEC) considerava que es tractava de recuperar el Gramsci dels Consells Obrers. Marxar, en la pràctica diària, pel camí de recuperar l'autonomia obrera segrestada fins aleshores per burocràcies sindicals i polítiques que feien de l'usdefruit de poltrones i sous institucionals, el nucli del seu discurs polític.

1976: Campament de les Joventuts Comunistes (berlinguerianes) a Venècia. En la foto més petita es pot veure una torre de vigilància per prevenir els atacs dels nazifeixistes anticomunistes que provaven d'interferir en els debats.

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VI LLIBRE

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 1999 fins a l'agost de l'any 2000)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA (XXXI)

Regnat d'Alfons el Magnànim: expansionisme, crisi i absentisme (1416-1458)

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

Més enllà de la dictadura, topam amb una historiografia que no valora la seva pròpia singularitat. I això no ve del franquisme sinó de l'època de la creació de l'Estat espanyol. El plantejament del Decret de Nova Planta és treure la història i la identitat a tots els territoris de llengua i cultura catalanes fins a aconseguir la negació de la seva pròpia història i confondre-la amb una història conjunta amb Castella. És per aquesta raó que avui dia hi ha tantíssimes persones que no tenen consciència d'ella pròpia història i que només l'identifiquen amb una història que els ve de fora, amb barbaritats com la de **Los Reyes Catòlicos**. Això els converteix en analfabets. El més greu, però, no és la ignorància de la gent, sinó que tenen prestada la consciència de la seva pròpia singularitat. Tot plegat fa molt difícil que puguin sentir-se responsables i ser-ne defensors. **Jordi Mª Solé i Sabaté** al llibre **Jo no soc espanyol**.

d.1460-1468. Joanot Martorell escriu *Tirant lo Blanc*, inspirat en Roger de Flor. Serà el gran *best seller* profà de segle XV i encara molt llegit arreu durant els pròxims segles. Les fonts de la novel·la són el *Guy de Warwick*, i el *Llibre de l'orde de cavalleria* d'en Llull, als 39 primers capítols, dels 48 de que consta. També hom hi veu la *Crònica* d'en Muntaner i l'estil eròtic d'en Boccaccio.

El manuscrit inacabat serà lliurat a M. Joan de Galba per un deute, car Martorell, tot i sa nissaga alta, acabarà de rodamón.

8.11461: Parlament català a Barcelona, èxit en nombrosa assistència i unanimitat: Ambaixada al rei per l'alliberament del príncep i declaració de primogenitura universal. Es tracta d'un desafiament obert de la generalitat a la Monarquia enmig d'audaç agitació patriòtica i radical-contitucional de demagogs i predicadors (com Gualbes).

6-21461. El rei, qui s'havia de limitar a contestar *si* (=pau i constitucionalisme) o *no* (guerra) a la Diputació, respon negativament.

7-2-1461: El Consell del Principat proclama Carles de Viana hereu català i disposa l'aixecament d'un exèrcit.

10-2-1461: Galceran de Recasens, exloctinent del Magnànim, és detingut pels revolucionaris bigaires.

19.2.1461: Declarat *enemic del bé públic* tot aquell qui discrepi de la Generalitat en actes i acords.

2515.2.1461: El rei ha de capitular davant les institucions catalanes a causa de l'entusiasme vianista, el neguit dels aragonesos, els avenços bellmuntosos a Nafarroa, i la por a la imminent ofensiva castellana.

Finals 2-1461: Alliberament del príncep i negociacions entre la representant reial (la reina Joana Enríquez) i la delegació bigaire.

4.1461: Confederació de Tudela: els grans de Castella signen aliança amb Juan II per desbancar el privat de Castella Juan Pachego, marquès de Villena.

Paral·lelament Juan II malda per aïllar Enrique IV: vol

Entrada del príncep de Viana a Barcelona, segons pintura de Tusquets

trencar l'aliança franco-castellana i entaula negociacions amb França, Anglaterra, Portugal i Borgonya.

22-6-1461: **Concòrdia i capitulació de Vilafranca del Penedès**, peça fonamental del pactisme català, fruit de reivindicacions polítiques de l'oligarquia d'ençà del Cerimoniós. El rei esdevé quasi decoratiu, amb un lloctinent perpetu i irrevocable (Carles de Viana o, si no, l'infant Ferrando, futur *el Catòlic*).

1461: Els oficials reials tornen a insistir per la supressió dels mals usos.

Antoni Satorre cal·ligrafia el *manuscrit de París* (Bíblia Nat 5) que abarca des de Gènesi cap 2 fins els Psalms.

Els forans obren contra Ciutat, car no poden pagar, i demanen actualització proporcional d'imposts.

23.9.1461: Carles de Viana mor a Barcelona de malaltia pulmonar.

El príncep Fernando, de 9 anys, enviat com a lloctinent al Principat acompanyant sa mare Juana (d'ascendència judeo-genovesa), l'autèntica lloctinent.

13.12.1461: El Consell de Cent, que té plens poders per a denegar l'entrada del rei al Principat, no li l'autoritza.

12.1461: La reina reprèn contactes amb buscaires i el sindicat dels Tres Estaments, per refer les forces realistes.

1461-1471: *La vida gloriosa de santa Anna*, de Joan Roís de Corella.

UNA SENYORA QUE ACÍ HA...

*Una senyora que ací ha,
Io l'hauré o em costarà.*

*Una senyora del cors gentil,
Una senyora dels cors gentil,
Sens pietat morir me fa,
Io l'hauré o em costarà.*

*Una senyora dels cors galant,
Una senyora del cors galant,
Sens pietat pena me fa.
Io l'hauré o em costarà.*

Anònim s. XV.

1.1462: La reina s'espanta i fa marxa arrera per por d'un fracàs buscaire. Vol anar-se'n a Girona.

15-2-1462: **Primer alçament de remences**, a comarques gironines, concentren llur activitat a la Muntanya, capitanejats per Francesc de Vertullat, un pagès acomodat.

Darrera de tot plegat la generalitat i el Consell veuen la mà del rei. Ω

VIè Congrès Federatiu d'ERC-Illes

ERC-Balears i Pitiüses va celebrar el passat cap de setmana el seu VIè Congrès Federatiu al Centre Cultural s'Escorxador de Palma.

Bernat Joan i Marí seguirà essent el president de la nostra Federació.

A nivell de línia ideològica i d'actuació les ponències aprovades suposen una continuïtat en la feina realitzada aquests dos darrers anys. Mostra d'això, n'és el fet que els membres de la nova direcció són pràcticament els mateixos que sortiren del Congrès celebrat l'any 1997 a Manacor. S'hi ha destacat l'ampliació dels contactes d'ERC amb els moviments socials propers al nacionalisme autòcton, fonamentalment de caràcter independentista, i la millora de la seva

implantació territorial amb l'entrada en funcionament d'ERC-Migjorn amb seu a Felanitx. Així mateix, s'ha remarcat l'espectacular creixement de les joventuts del partit (JERC) a Mallorca en els dos darrers anys.

Cal destacar, pel que fa a les resolucions aprovades, la condemna de la intervenció russa a Txetxènia i la que fa referència als acords electorals, de la qual us n'oferim els dos primers punts:

a. Esquerra Republicana es troba disposada a mantenir contactes sobre aspectes programàtics de cara a futurs possibles acords electorals amb els partits polítics progressistes i del nacionalisme autòcton.

b. Les converses només es

poden dur a terme en unes condicions caracteritzades per la "bona voluntat" dels interlocutors: interès real per accedir a òrgans de govern i no interessos per fer-se amb majors percentatges de vot en interès exclusiu del propi partit.

c. Les possibles coalicions en què pugui participar ERC han de contemplar actituds favorables als punts assenyalats a la ponència estratègica aprovada en aquest VI Congrès. Aquestes actituds favorables s'han d'entendre com a "tendències" en relació als nostres objectius finals en els vessants d'esquerra i nacional.

A l'acte de cloenda hi confirmaren la seva presència el PSIB-PSOE, UM, I/EU i EV. Ω

Josep Serra

Un moment del VI Congrès Federatiu d'ERC-Illes celebrat el passat 12 de desembre a s'Escorxador de Palma.

CRONICA POLITICA DE LA TRANSICIO

1977: El Pacte Social de la Moncloa (II)

El Pacte de la Moncloa admetia la pèrdua del poder adquisitiu dels treballadors

Dins l'OEC, a les Illes hi hagué postures enfrontades. Uns, els més "possibilitats", pensaven (igual que els socialdemòcrates del PSOE o els carrillistes) que, cedint a la burgesia algunes coses, se'n podrien treure alguns avantatges. Amb el temps, els que hi estàvem en contra tinguérem raó. El document signat per UCD i tots els altres partits amb representació parlamentària (especialment per P"CE i PSOE) era un programa per a ajudar la burgesia a sortir de la crisi econòmica d'aquells anys. S'admetia la pèrdua del poder adquisitiu dels treballadors i igualment s'acceptava l'augment de l'atur sense cap contrapartida efectiva (quasi totes eren demagògiques).

En definitiva, malgrat la demagògia emprada per Felipe González y Nicolás Redondo, per Santiago Carrillo y Camacho per a fer empassolar a la gent els "grans avantatges" que significaven els pactes, el cert és que el capitalisme espanyol mantenia intacta -i augmentava- la seva quota de beneficis a costa de la congelació dels salaris.

Agustín Moreno, el dirigent de CC.OO. que fa autocrítica pel suport del carrillisme i CC.OO. al Pacte Social de la Moncloa, escriu en la introducció al llibre *De los Pactos de la Moncloa al AES*:

"La aplicación de los Pactos fue muy polémica. La ausencia de una comisión de seguimiento dificultó su cumplimiento. Hubo fuertes críticas a los incumplimientos por parte de los sindicatos y de los partidos de izquierda. Los principales puntos incumplidos fueron: Seguridad Social (no se dió entrada a los sindicatos en los órganos de gestión); empresa pública (Estatuto de la empresa pública y participación de los trabajadores y control parlamentario, etc.) empleo (creación del INEM y participación de los trabajadores en las oficinas de Empleo); vivienda y urbanismo, política energética, pesquera y de comercialización".

El naixement d'una nova "cultura": el consens amb la burgesia

Vists amb la perspectiva històrica que donen els anys, el que ara destaca amb una claredat meridiana són els significats polítics del Pacte. L'OEC (Organització d'Esquerra Comunista), els altres partits comunistes (LCR, PORE, POUM, MCI, etc) destacàvem massa, potser, els aspectes purament econòmics de la traïda al poble. No vol dir que no fos així. L'atac que els Pactes significaven al poder adquisitiu dels treballadors era brutal, i hi ha economistes que afirmen (amb números damunt la taula) que els efectes encara es deixen sentir en l'actualitat. Però, portats pel nostre permanent economicisme (creure que la lluita de classes contra la burgesia era tan sols econòmica, oblidant els aspectes culturals, ideològics i polítics) no tinguérem prou en compte que aquell acte (la signatura dels Pactes) era la peça clau d'una nova "cultura" dins del pensament de l'esquerra. Parlem de la "cultura" del Pacte i del consens. La constitució consensuada entre P"CE, AP, PSOE, CDC, UCD i PNB (1978) no s'hagués pogut portar endavant sense haver controlat i desviat la combativitat revolucionària dels pobles de l'Estat. Fins i tot en els congressos dels partits d'esquerra més refor-

mismes (PSOE) els militants de base demanaven la República Federal!

El carrillisme (P"CE) portava dècades d'avantatge dins d'aquesta línia, amb la seva pràctica política proburguesa i afavoridora de la unió amb el franquisme reciclat.

Llavors (octubre de 1977) es tractava d'implantar en aquesta política carrillista d'entesa amb el franquisme tot el poble, sumant-hi els altres partits d'esquerra.

Com explica molt bé el dirigent de CC.OO. Agustín Moreno: "Los Pactos de la Moncloa tienen en su haber el establecimiento del consenso político que permite la elaboración de la Constitución Española de 1978" (op.cit., pàg. 14). I la Constitució espanyola barrava -i barra encara!- el pas vers objectius autènticament democràtics com pot ser la república com a forma d'Estat (els partits del consens acceptaren sense excepció la monarquia borbònica que ens deixava per herència Franco). La Constitució no reconeixia -ni reconeix!- el dret democràtic a l'autodeterminació (dret reconegut per les Nacions Unides) i prohibeix expressament una possible federació de comunitats autònomes (atac directe a la construcció política dels Països Catalans). La constitució consensuada consagra l'economia de mercat capitalista, impeding, en cas d'una hipotètica victòria electoral de partits autènticament d'esquerra, l'avenç cap a una societat més justa i sense classes socials. L'exèrcit espanyol resta com a òrgan que garanteix la "sagrada unidad de España" i el que tutela, en definitiva, tot l'engranatge dit democràtic.

Aquests continguts polítics -que aleshores no havien estat assumits per una bona part de la població- era el que pretenia fer empassolar la cultura del Pacte i del consens.

Els Pactes de la Moncloa varen ser la columna vertebral per a consolidar l'actual sistema d'explotació capitalista

Indubtablement, els Pactes de la Moncloa varen ser la columna vertebral de l'actual sistema polític. Domesticar els treballadors per a després cenyir-los al jou de tot el que hem dit abans.

Ni la direcció del P"CE de les Illes ni la de CC.OO. feren res contra els Pactes de la Moncloa (com tampoc, un any després, feren res a favor de la República, l'autodeterminació ni el socialisme). Els comunistes d'OEC, companys d'altres partits revolucionaris, ens fèiem creus diàriament en veure la capacitat de traïda als interessos populars del partit de Carrillo. Allò era de veure i no creure. Ara s'atacava i rebutjava el marxisme-leninisme; ara s'acceptava la bandera de Franco, la que havia guanyat la guerra als republicans i nacionalistes, i la col·locaven presidint la seu; ara clamaven a favor dels Pactes socials amb la patronal i atacaven el poder adquisitiu dels treballadors; l'altre dia acceptaven "la sagrada unidad de España" sense dir ni piu. Al contrari! Acusaven de "col·laborar amb el franquisme" els comunistes que lluitàvem per la República i el Socialisme. Era de bojós constatar totes les girades de casaca, canvis de política, pactes, renúncies i traïcions del carrillisme (P"CE) i la socialdemocràcia! Ω

Fons de Documentació Antifeixista-FDA

Mil·lenarisme de poca volada

Els mil·lennaristes medievals afirmaven que l'arribada del final del primer mil·lenni de l'era cristiana -i, en conseqüència, de l'inici del segon- havia anat acompanyada de tota casta de desastres i de gestos extemporanis i extraordinaris. S'afirmava, per exemple, que hi havia hagut moltes persones que s'havien suïcidat, perquè suposaven que amb el final del primer mil·lenni s'acabava l'època en què l'espècie humana podia viure en unes condicions normals sobre la faç de la Terra. Amb el segon mil·lenni tot seria destruït, s'acostava la fi del món i res del que hi pogués ocórrer ja no tenia cap ni un remei.

Quan fa uns anys es va produir el suïcidi col·lectiu més important d'aquest segle -a la Guaiana-, en què prop de mil persones es varen treure la vida en un acte de bogeria sectària sense precedents, algú va suposar que al final del segon mil·lenni i principi del tercer podrien arribar a ocórrer esdeveniments com el que gent com Joachim da Fiore contaven en relació a l'acabament del primer i principi del segon. Tot apunta, emperò, que la por a les catàstrofes o a la fi del món -directament- no tindrà tanta volada. Segurament, avui dia observam tics mil·lennaristes que són qualificats així senzillament perquè estam en unes determinades dates, i que passarien bastant desapercebuts si es produïssin en una altra època.

Es parla, per exemple, de l'efecte 2000, que pot deixar absolutament desactivats no només ordinadors, sinó moltes màquines que vagin vinculades a sistemes informàtics. S'han després sumes importants de diners per prevenir aquest efecte, quan allò que resulta precisament sobtador és que, vint o trenta anys abans del 2000 (o encara menys!) això no es pogués preveure amb facilitat.

Es comenten les conseqüències que l'efecte hivernacle pot comportar damunt el canvi climàtic, la desertització i l'agudització d'uns determinats fenòmens atmosfèrics. En això hi ha una part indiscutible de veritat (la contaminació avui dia és extraordinària, la industrialització avança a tota màquina i la capa d'ozó cada vegada es troba amb un forat més gran al mig), però l'alarma no sembla ni que sigui immediata ni que vagi tampoc lligada a unes dates determinades.

Hi ha sectes que proliferen especialment a la nostra part del món, a l'àrea més desenvolupada del planeta, i que tenen a veure amb el mil·lenni. Els sectaris sí que s'hi apunten, a la qüestió de sacralitzar unes determinades dates! Per això s'han posat en marxa mecanismes especials a la ciutat de Jerusalem davant la previsible allau de personal d'aquest que ben aviat anirà a parar-hi.

Podria ser que no anassin desencaminats, segons el seu punt de vista. Ja se sap que tothom, a la seua idea, va bé. Però, en qualsevol cas, els desmentiria la matemàtica. No és aquest Nadal, que aquesta tribu sectària ha d'anar a parar a la ciutat on conflueixen les grans religions monoteistes de la Terra, sinó el vinent... Ω

Bernat Joan i Mari

L'ESTEL

EL DIARI DELS MALLORQUINS

SUBSCRIVIU-VOS-HI !!

ANUNCIAU-VOS-HI !!

TEL.: 971 26 50 05

ART, LITERATURA I EROTISME (CAPITOL QUART)

Elvira-Cameron
Modigliani

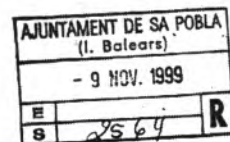
PER MIQUEL FERRÀ I MARTORELL

L'obra pictòrica i la fotografia mostren el mateix gest, la mateixa postura. Dues dones joves i mig nues, ètnica llatina, l'actriu Cameron Diaz (gener del calendari Hablan, 1999, segons el prestigiós art fotogràfic de Kate Garner, i la que fou model d'Amadeu Modigliani (1884-1920), una tal Elvira, que apareix en altres pintures, entre d'elles un retrat que es conserva a la col·lecció Hadorn de Bèlgica. Aquest pintor i escultor italià, d'origen jueu, estudià a les escoles de Belles Arts de Florència i Venècia i tanmateix bona part de la seva formació tècnica i cultural la va fer a París. I de París estant descobrí Cézanne, Lautrec, Brancusi i altres que tindrien molta influència en la seva obra. Llavors formà escola amb els seus contemporanis Kisling, Soutine i Pascin, els quals introduïren una pintura de línies netes i remarcades que tanquen superfícies de colors quasi plans. La seva temàtica preferida són les dones despullades que tractà amb una delicada sensualitat. Una "morbidezza" que també advertim en la fotografia de Cameron Diaz, de la que deia un comentarista: "Actriu amb cara d'àngel però amb cos de vampiresa. A tots se'ns obrí la boca, com a Jim Carrey en 'La màscara' quan la vérem dansar en aquella pel·lícula. Actualment viu només acompanyada per dos moixos perquè el seu amor, Matt Dillon, ja és història. El seu únic vici conegut és l'al-

cohol però, des de que la seva pell començà a sofrir tals abusos, tornà abstèmia total..."

Però els abusos de l'alcohol si que tingueren continuada curolla en la vida de Modigliani i com explica el catedràtic de Belles Arts Diego Angulo, "La seu dels artistes establerts a París deixa d'ésser el Montmartre dels impressionistes, dels fauves i del Picasso creador del cubisme, puix es traslladen el Boulevard Monparnasse, a l'altre voreira del riu. Així, al Moulin Rouge de Toulouse-Lautrec succeeixen ara els cafès de La Rotonde i Le Dome. Entre els artistes estrangers d'estil més personal hi figura el sefardita italià Modigliani que habita a la capital francesa des dels seus vint anys. La seva vida, de bohèmia llicenciosa i la ininterrompuda cadena dels seus amors, consumeixen la seva salut i molts cops l'allunyen de la seva feina. Arriba a caure dins la misèria més lamentable. La seva millor obra es redueix a la tasca que va fer els darrers anys de la seva vida..."

Però bevia com un cosac i dormia amb el ventre de les cocottes per coixí. Les dues coses li arribaren a fer mal i va veure malalt es moria de fam. I mirau per on, de mort, els seus quadres valen una fortuna com la vida se li escurçava i no li arribava als quaranta anys. Quan no estava. El degué plorar aquella Elvira de mirada profunda?Ω

L'Ajuntament de
Sa Pobla Felicita
Miquel López CrespíAJUNTAMENT DE SA POBLA
(BALEARS)

Senyor Miquel López Crespí.

Sa Pobla, 8 de novembre de 1999.

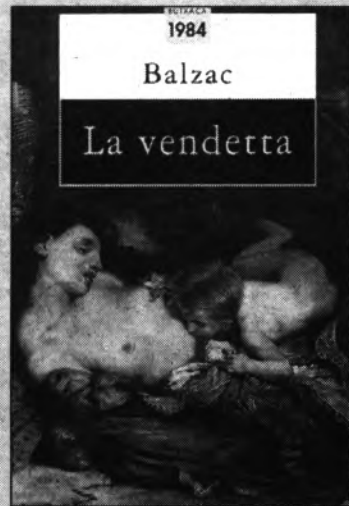
Benvolgut amic,

Només unes paraules per fer-te arribar, en nom del consistori pobler, la nostra més sincera felicitació per haver obtingut el "Premi de Poesia Principat d'Andorra "Grandalla" amb la teva obra "Libre de pregàries". Una vegada més, el nom de sa Pobla troba en la teva tasca el millor ambaixador dins el món de la cultura i les lletres catalanes.

Amb la convicció que no serà aquest el darrer guardó que premii la teva obra, rep la meva personal enhorabona i una salutació cordial.

Una abraçada.
Jaume Font i Barceló.

L
L
I
B
R
E
S

EDICIONS
DE
1984

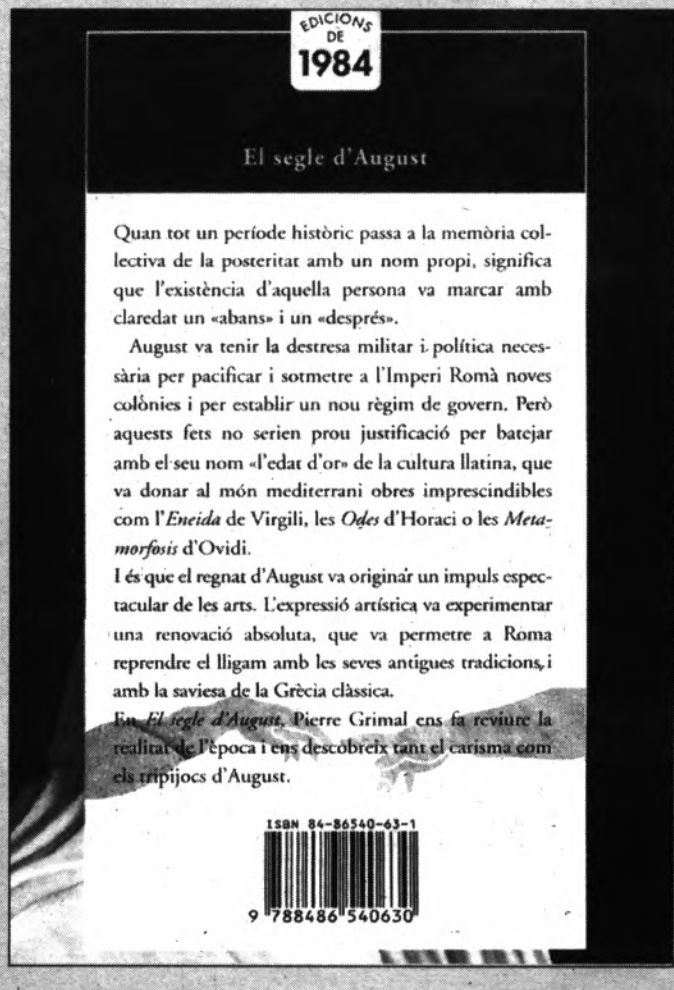
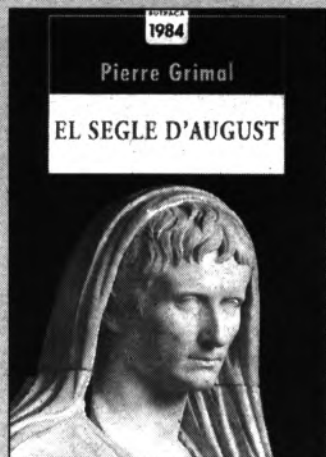
La vendetta

La vendetta és la narració que el 1830 inaugurava el recull d'obres de Balzac que havia d'acabar essent *Le Comte de Montmorin*, la catedral narrativa més monumental de la història. Sota l'ombra de Napoleó Bonaparte, a París, el secular costum cors de la venjança de sang determina unes relacions d'amor i de família caracteritzades amb tota la profunditat descriptiva del pare de la novel·la moderna.

9 788486 540647

L
L
I
B
R
E
S

EDICIONS
DE
1984

Pierre Grimal
EL SEGLE D'AUGUST

El segle d'August

Quan tot un període històric passa a la memòria col·lectiva de la posteritat amb un nom propi, significa que l'existència d'aquella persona va marcar amb claredat un «abans» i un «després».

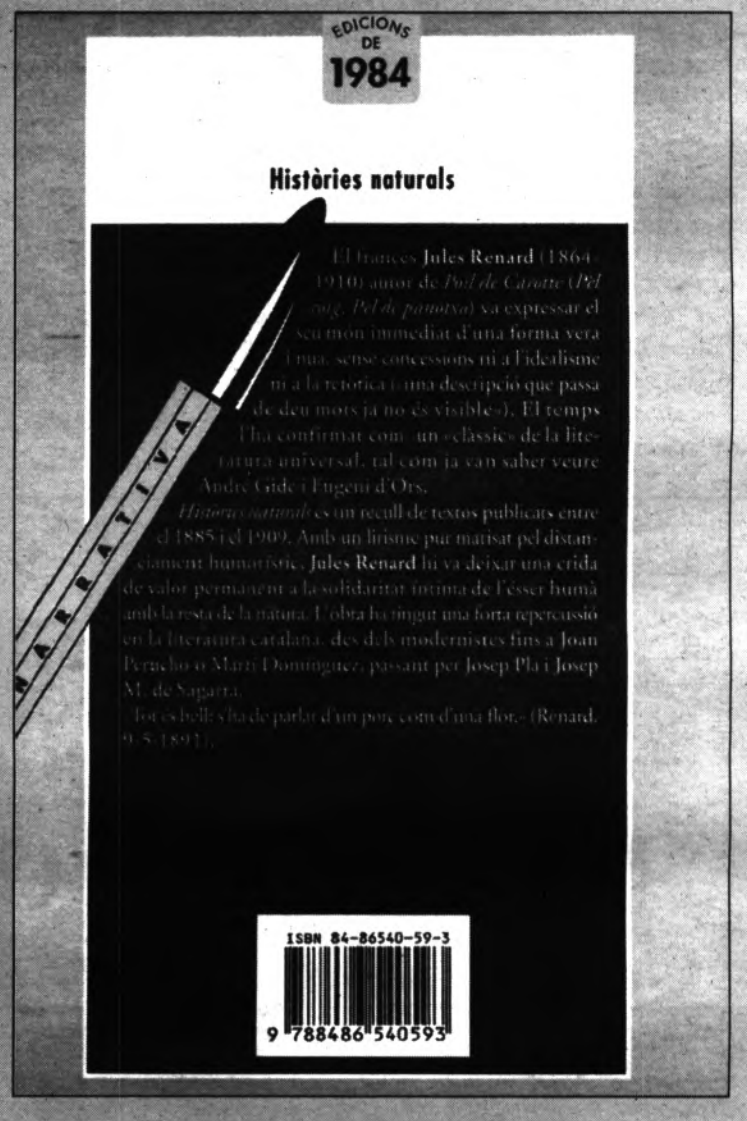
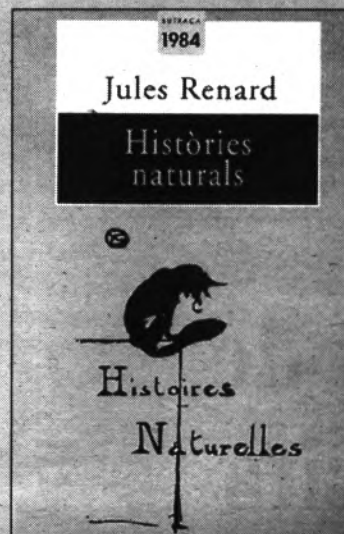
August va tenir la destresa militar i política necessària per pacificar i sotmetre a l'Imperi Romà noves colònies i per establir un nou règim de govern. Però aquests fets no serien prou justificació per batejar amb el seu nom «l'edat d'or» de la cultura llatina, que va donar al món mediterrani obres imprescindibles com l'*Encicla* de Virgili, les *Odes* d'Horaci o les *Metamorfosis* d'Ovidi.

I és que el regnat d'August va originar un impuls espectacular de les arts. L'expressió artística va experimentar una renovació absoluta, que va permetre a Roma reprendre el lligam amb les seves antigues tradicions, i amb la saviesa de la Grècia clàssica.

En *El segle d'August*, Pierre Grimal ens fa reviure la realitat de l'època i ens descobreix tant el carisma com els tripijocs d'August.

9 788486 540630

EDICIONS
DE
1984

Històries naturals

El francès Jules Renard (1864-1910) autor de *Poils de Carotte* (*Pel negre*, *Pel de panotxa*) va expressar el seu món immediat d'una forma vera i mítica, sense concessions ni a l'idealisme ni a la retòrica i una descripció que passa de deu mots ja no és visible. El temps l'ha confirmat com un «clàssic» de la literatura universal, tal com ja van saber veure André Gide i Eugeni d'Ors.

Històries naturals és un recull de textos publicats entre el 1885 i el 1909. Amb un lirisme pur marifat pel distancament humorístic, Jules Renard li va deixar una crida de valor permanent a la solidaritat íntima de l'ésser humà amb la resta de la natura. L'obra ha tingut una forta repercussió en la literatura catalana, des dels modernistes fins a Joan Perichó o Martí Domínguez, passant per Josep Pla i Josep M. de Sagarra.

«Tot es bell i s'ha de parlar d'un porc com d'una flor.» (Renard, 9.5.1891).

9 788486 540593

OFICINES:

C/ Marineta,7
Tel. 971 440 500 (6 Línies)
Fax 971 440 495
07600 s'Arenal
de Mallorca

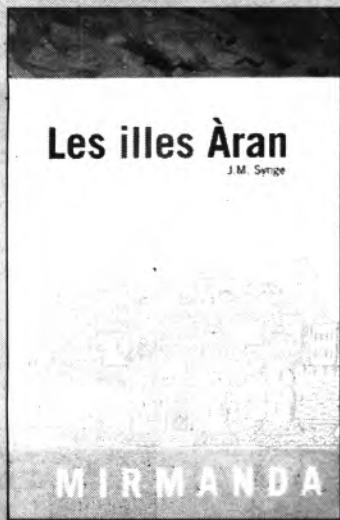

ASCENSORES
ASPE S.A.

Delegació a la Gran Canària
Centre Comercial EUROCENTER
Local 61 i 62 Principal
Carr. Del Sud - Platja de l'Anglès
Tel. 928 763 296

Delegació a Eivissa
Arxiduc Lluís Salvador,4
Tel- 971 302 066

LLIBRES

William B. Yeats va recomanar a Synge que anés a les illes Àran i que escrivís sobre l'experiència, perquè estava convençut que aquesta li seria extraordinàriament valuosa. I així fou: les diverses estades que el jove escriptor hi va fer entre 1896 i 1901 li van causar un impacte tan fort, que van influir de manera decisiva tota la seva producció dramàtica posterior.

Les illes Àran és un relat a mig camí entre el diari personal i l'assaig, amb una prosa d'una gran bellesa, que il·lustra l'extrema duresa que la força dels elements imposa a la vida quotidiana dels seus habitants. Tanmateix el paisatge àrid, gairebé desolat, de les tres illes, sotmès sovint al vent, la pluja i els temporals, preserva una existència senzilla i lligada a les creences i costums més ancestrals, on les accions de les fades són tan reals com els dòlmens o com la llana dels vestits. Com Synge mateix expressa: "... sentia que aquest petit racó de la fi del món, i la gent que hi viu, tenen una pau i una dignitat, de les quals nosaltres n'estem exclosos per sempre més".

John Millington Synge va néixer a Rathfarnham, a prop de Dublín, el 1871. Entre els seus escrits s'hi troben alguns articles i assajos sobre literatura celta medieval i sobre el moviment intel·lectual irlandès, però sobretot en destaquen les obres de teatre: *In the Shadow of the Glenn*, *Genets cap a la mar* i *The Playboy of the Western World*, que van ajudar a crear una situació nova per al teatre irlandès i al reconeixement de la llengua i la cultura tradicionals a Irlanda.

ISBN 84-86540-61-5
9 788486 540615

MIRMANDA

Memòries íntimes i confessions d'un pecador justificat, publicada el 1824, aborda el drama del desdoblament de la personalitat, dels diversos estats de la consciència subjectiva en una cursa imparable cap a la destrucció. La història, narrada amb admirable acidesa des de dues perspectives oposades, és una crítica ferotge a les certeses religioses convencionals, una sàtira del comportament fanàtic dels devots i, en definitiva, una condemna de les doctrines calvinistes. Hogg portà la lògica puritana fins a un extrem absurd, gairebé surrealista, on la predestinació esdevé una enginyosa justificació per a l'assassinat i l'horror: si els que no han estat escollits per Déu no obtindran mai recompensa, facin el que facin, igualment els escollits, predestinats a la salvació, estan per damunt de les lleis humanes. El protagonista d'aquesta "tragèdia gòtica" és un Hamlet traslladat a novel·la que, lliure de les traves que imposava el teatre de l'època, viu subjecte al món del pensament. Com ja apuntava André Gide, el poder que actua sobre el personatge i a través seu és sempre de natura psicològica i, en conseqüència, tant si hom creu en el sobrenatural com si no, sempre resulta explicable.

James Hogg va néixer a la vall d'Ettrick (Escòcia) el 1770 i va treballar de pastor la major part de la seva vida. Va recopilar les cançons, balades i contes populars del camp. Els seus reculls de literatura de tradició oral i els seus poemes propis van atreure l'atenció d'altres autors romàntics com Burns, Scott, Irving, Browning, les germanes Brontë o Byron.

ISBN 84-86540-62-3
9 788486 540623

MIRMANDA

SI T'HA
AGRADAT
AQUESTA
REVISTA NO ET
TALLIS I
TELEFONA
AL

9
7
1
2
6
5
0
0
5

I LA T'ENVIAREM
CADA QUINZE
DIES

La poesia contemporània de les Illes

Vicenç Calonge, Antoni Xumet, Alez Volney, Antoni Vidal Ferrando...

L'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i l'Ajuntament de Palma han organitzat un dels actes culturals més importants d'enguany: els recitals de poesia al Casal Solleric a càrrec de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. La durada d'aquest "Cicle de poesia" (que va començar el passat dia 9 de desembre) serà fins al proper 31 de gener del 2000. Felicitem ben sincerament a l'AELC i la tinent de batlle de l'Àrea de Cultura, Carme Feliu, per l'encert de la programació i provada qualitat dels escriptors seleccionats.

Un cicle bàsic per a tots els

amants de la nostra poesia contemporània, ja que -segons hem vist en el catàleg que l'Ajuntament ens ha enviat- hi han d'intervenir els autors més destacats de la moderna poesia de les Illes. Tament com informa el programa d'aquest "Cicle de poesia", les activitats programades contaran amb la presència de Pere Antoni, Antònia Arbona, Biel Florit, Bernat Oliver, Vicenç Calonge, Guillem Rosselló, Tomeu Fiol, Miquel López Crespí, Catalina M. Sala, Antoni Xumet, Alez Volney, Antoni Vidal Ferrando i molts d'altres excel·lents poetes de les nostres Illes.

Totes les actuacions dels escriptors i poetes illencs es faran al Casal Solleric i començaran a les 20h. Els dies en els quals intervindran són -en el mes de desembre-: 14 (Biel Florit i Bernat Oliver); 16 (Vicenç Calonge i Jaume Santandreu); 21 (Guillem Rosselló i Ricard Martínez); 23 (Miquel López Crespí i Catalina M. Sala); 28 (Margalida Ballester i Miquel Bezares). Altres autors intervindran el 4, 18, 25 i 31 de gener del 2000. Es recomana la màxima puntualitat ja que serà una ocasió única per a comprovar l'estat actual de la nostra poesia i, indubtablement, un moment especial per

a copsar la importància i alta significació cultural de la poesia contemporània que s'escriu i publica a les Illes. Per a rebre una informació més detallada dels actes

programats es pot trucar a l'Ajuntament de Ciutat (Àrea de Cultura): 971-720144. Ω

(Secció de Cultura de l'Estel)

Vicenç
Calonge
Gustà

Antoni
Vidal
Ferrando

LA CULTURA A LES ILLES

Miquel Ferrà Martorell o l'avantguarda de la literatura mallorquina

Miquel Ferrà no ha defugit mai definir-se com a nacionalista

Miquel Ferrà Martorell (Sóller, 1940) ha guanyat, entre molts d'altres; els premis "Ramon Llull" (1985), "Ciutat de Palma" (1987), "Cifre de Colònia" (1989), "Enric Valor" (1995), etc. Aquest prolífic i guardonat autor ha estat traduït a l'espanyol, el neerlandès i el portuguès. De bon començament s'allunya de les receptes literàries dels "exquisits" i, compromès amb la nostra història i el nostre poble, antifranquista de soca-rel, hereu de les millors tradicions de la cultura catalana, enemic aferrissat del nazifeixisme (que tant seduí als germans Villalonga, quan eren els intel·lectuals dels escamots d'afusellament falangistes que omplien la nostra terra de sang mallorquina), Miquel Ferrà no ha defugit mai definir-se com a nacionalista i, en més d'una ocasió, com a marxista.

"Sóc nacionalista. I pens que una illa com la nostra ha viscut massa temps sota una política pseudocolonial" (Miquel Ferrà Martorell)

En una entrevista que li vaig fer fa anys per a la revista El Mirall deia: "Sóc nacionalista. I pens que una illa com la nostra ha viscut massa temps sota

una política pseudocolonial. Ja he dit altres vegades que per a la concepció geogràfica del poble planer una illa no és país si no gaudeix de sobirania com és ara Malta o Xipre." I quan li vaig demanar "Es pot parlar encara de Marx?", va respondre: "I tant! L'altra dia contemplava una fotografia antiga del ferrocarril de Mallorca... Devia ser per devers els anys de la Gran Guerra Europea... Els empleats ferroviaris es retrataven al davant de la locomotora. Anaven mal vestits i la seva vellura, evidentment prematura, s'amagava rere barrets i mostaxos. Però la seva nuesa social era evident. Si perdien la feina, si tenien una desgràcia... ningú no feia res per ells ni per a les seves famílies... El marxisme va corregir tots aquests errors, totes aquestes injustícies. Si ha fallat a l'Est com institució a causa que l'home és corrupte, no ha fallat a l'oest... És una filosofia que no pot morir mai. I també una forma de viure i de pensar".

Miquel Ferrà Martorell, treballador incansable, autor de reconegut prestigi, lluny sempre del cau estantís dels "exquisits"

Miquel Ferrà Martorell, treballador incansable, autor de reconegut prestigi, lluny sempre del cau estantís dels "exquisits", ha escrit (entre moltes altres

obres): La universitat (VII Premi Nacional de Novel·la (la Curta Universitària. Salamanca, 1968); El fabulós viatge del Minerva (1975); Memòries secretes de Cristòfor Colom (La Magrana, Barcelona, col·lecció "Les ales esteses", 1983); Contes del Call (Editorial Moll, 1984); El xueta (Editorial Pòrtic, Barcelona, 1984); El misteri del Cant Z-506 (Planeta, Barcelona, 1985); Premi de novel·la (la "Ramon Llull 1985"; No passaran! (finalista del Premi "Sant Jordi 1984", publicat per Edicions Proa el mateix any), que narra la història del batalló de les Brigades Internacionals Abraham Lincoln; La guerra secreta de Ramon Mercader (La Magrana, 1987), novel·la que desenvolupa la vida i miracles de l'assassí de Trotski, el militant barceloní del PSUC i agent al servei de Stalin, Ramon Mercader; Contes tàrtars de Mallorca (Edicions de l'Abadia de Montserrat, 1988); Catalan Western (l'Abadia de Montserrat, 1982); Crònica de Guinea, Premi "Ciutat de Palma 1987" (Laia, 1988); La madona del mar i els pirates, Premi "Cifre de Colònia 1989" (La Galera, 1989); Sóller, imatges d'ahir (Miquel Font, 1990); La Dama de Boston, història de Mary Griffith Hunter, l'única dona enterrada en el cementiri nord-americà de Maó (Miquel Font, editor, col·lecció Evast e Aloma, Ciutat, 1990); Allah

Miquel Ferrà (Foto: arxíu Diari de Balears-Ultima Hora).

Akbar, el morisc, l'epopeia d'Ahmed al-Farrasí, un morisc valencià del segle XVI, Premi "Ciutat d'Alzira 1990" (Edicions Bromera, 1990); Contes a Marina (1992); La veritable història del Capità Aranya (Edelvives, col·lecció Ala Delta, 1992); Cap de turc (Miquel Font, editor, 1993); Contes àrabs de Medina Mayurka (Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993); Clar lliri d'aigua, una novel·la urbana (Llibres del Segle, Girona, 1993); El soldat desconegut, una narració basada en l'aventura dels voluntaris catalans a la Primera Guerra Mundial (Edicions Bromera, 1993); La pri-

mavera romana del Cardenal Despuig, novel·la situada en el clima de l'ocupació napoleònica de Roma on el cardenal mallorquí Despuig salva el Papa Pius VII de morir assassinat pels jaacobins (Miquel Font, editor, 1994); L'espíadimonis, Premi "Enric Valor", 1995 (Edicions del Bullent, València, 1996). Sens dubte, Miquel Ferrà Martorell és un dels escriptors més significatius de l'actualitat literària de Mallorca. Les seves publicacions, els constants guardons que ha rebut, així ho confirmen. Ω

Miquel López Crespí

EL TEATRE MODERN A MALLORCA

Josep M. Llompart contra la estupidització teatral

"El 'teatre regional', tenguem-ho ben present, mata tot quant toca". (Josep M. Llompart)

Josep M. Llompart tenia molta mala opinió de l'anomenat "teatre regional". En un article titulat "Present i futur del teatre mallorquí" (vegeu el llibre Mallorca, teatre pàgs. 37-60) Llompart era molt més que dur. Senzillament, les seves asseveracions que compartíem i compartim, eren lapidàries. Escrivia: "La situació [del teatre mallorquí] -tots ho sabem- és aquesta: a Mallorca vàrem tenir, i tenim, una poesia normal i, en certs moments, d'envejable alçada;

tenim ja una novel·la que pot mirar amb seguretat i amb esperança cap al futur; vàrem tenir un inici, tan modest i humil com es vulgui però autèntic, de teatre; avui, emperò, el vertader teatre mallorquí no existeix. Ocupant el seu lloc hi ha una cosa, probablement a punt de morir, que li diuen 'teatre regional', o sigui, un teatre que ja va néixer amb el cap baix, humiliat, ferit per aquest adjectiu, 'regional', que, tenguem-ho ben present, mata tot quant toca". Llompart sap molt bé que aquest teatre de l'autoodi (el teatre regional) té poc o no res a veure amb l'autèntic sàinet costumista. El costumisme tenia i té coses ver-

taderament importants, aportacions bàsiques per a conèixer els costums d'un temps i d'una societat determinats. En les bones peces del sàinet del XIX trobarem sempre una intenció satírica, de crítica social basada en la majoria de vegades en la comicitat. Per això Llompart salva el teatre d'en Pere d'Alcàntara Penya i d'en Bartomeu Ferrà ("teatre humil, però de veres").

"El 'teatre regional' és això: la suplantació de la riella moralitzadora per la riella estupiditzadora" (Josep M. Llompart)

Però on en Llompart no

baixa la guàrdia és en el moment de ficar el bisturí dins la grolleria de l'autoodi que significà i significa encara aquest "teatre". Escrivia Josep M. Llompart (pàgs. 53-54 de l'article abans esmentat): "El 'teatre regional' és el sàinet despulat de virtuts, de sentit i de finalitat. És parlar, premeditadament, en necio, pensant que així el públic ha de pagar. Si el sàinet tenia ambicions modestes, el 'teatre regional' no té cap ambició. Accepta amb alegria les limitacions més humiliants. Sap que no es pot permetre el més petit intent de dignitat lingüística, sap que no pot plantejar

problemes mínimament inquietants, mínimament humans; sap que no pot interessar a ningú que s'interessi vertaderament pel teatre. El nostre sàinet tractava amb amor, amb tendresa, els seus personatges; respectava i enaltia la seva dignitat d'homes. El 'teatre regional' els tracta amb tota la crueltat del menyspreu; vol que tot un poble faci burla d'ell mateix, de les seves coses més sagrades i entranyables. El 'teatre regional' és això: la suplantació de la riella moralitzadora per la riella idiotitzadora". Ω

Miquel López Crespí

El Teatre Mallorquí de la revolta a Barcelona

Noves representacions de *El Cadàver* de Miquel López Crespí al Principat

Teresa Gelpí (que tornarà a muntar *El cadàver*) és Presidenta de l'AGT (Associació Gironina de Teatre)

L'actriu i directora de teatre gironina Teresa Gelpí dirigirà properament, amb nous actors, amb muntatge renovat, l'obra de Miquel López Crespí *El cadàver*. Recordem que *El cadàver* (editada per Pagès Editors de Lleida) va ser estrenada per la companyia "Taula Rodona" en el Teatre Principal de Ciutat l'any 1996. Posteriorment la mateixa Teresa Gelpí en va fer diversos muntatges estrenats a Lleida i Barcelona (novembre de 1998).

Com a actriu, la directora de *El cadàver* ha fet *El despertar* (1989), un monòleg de Dario Fo i Franca Rame; *Una dona sola* (1990), també de Dario Fo i Franca Rame; *Ni amb tu ni sense tu* (1991); *Magda Broch* (1992) de Natàlia Molero; *Les cartes* (1992), de Víctor Català; *Marta T* (1993) de Marta Tikkanen; *Secrets de família* (1996) de Maria Mercè Roca; *Filigranes* (1997) de J.C. Danaud; *Tant se val* (1998) de Manfred Karge; *El mort i el qui el vetlla* (1999) de Lluís Anton Baulenas...

Com a directora, Teresa Gelpí ha realitzat diversos muntatges: *Un barret de palla d'Itàlia d'E. Labiche*; *La comèdia de l'olla*, de Plaut; *El metge a garrotades*, de Molière; *El retaulle del flautista de Teixidor*; *El més feliç dels tres d'E. Labiche*; *Les amargues llàgrimes de P.V. Kant de Fassbinder*; *El cadàver* de Miquel López Crespí.

Teresa Gelpí és fundadora de la Cia DDT Teatre (1989) i de la Cia Filigranes. També és Presidenta de l'AGT (Associació Gironina de Teatre).

La companyia de Teresa Gelpí ha representat obres de Dario Fo, Molière, López Crespí, Fassbinder...

Com explicàvem una mica més amunt, l'obra de Miquel López Crespí (*El cadàver*) que l'actriu i directora vol tornar muntar a Barcelona va ser estrenada a Ciutat de Mallorca (Teatre Principal) pel maig de 1996. Va ser un espectacle de "Taula Rodona Teatre" (coproducció amb el Consell Insular de Mallorca). Les actrius eren Aina Segura, Maria Magdalena Aguiló, Esperança Barceló i Magita Mora. La direcció d'Adolfo Díez, la fotografia i el vestuari de Bernat Pujol i Àngel Bastida. L'ajudant de direcció era Ronaldo A. Gómez, la confecció dels vestuari de Francesca Matas i Àngela Morán i la fusteria de Sebastià Amorós. Ω

Redacció

1998: "El cadàver" va ser estrenada a Barcelona sota la direcció de Teresa Gelpí

Sa Plaça de Fornalutx

*De Fornalutx,
El dimoni en fuig.*

Acabada la transició,
Un batle posà com si tal,
Sa Plaça des General,
En honor des dictador.
Estant en democràcia,
Això feia coió!
L'altra batle, ara, la llevada,
I clar, als de l'autocràcia,
La cosa no ha agradada.

Fa el meu nom
(A l'excel·lentíssim Joanet Urdangarin i Borbó)

Que no ho creis?
El nou net dels reis,
Porta dels avis el nom,
Que també és el meu.

Preguntareu:
Des de quan?
I jo vos contestaré:
d'ençà que li han posat Joan,
què no ho trobau bé? Ω

El Cavaller Estades de Montcaire

Refransys

Del Pagès

Els nostres refransys generalment donen consells a la gent dedicada al conreu de la terra, i d'altres fan referència a l'ambient que l'envolta i els seus fruits.

El bestiar és una cosa molt estretament relacionada amb el pagès, però degut a l'extensió del tema, se'n fa un capítol apart.

1. A dies llargs, llargs treballs.
2. A gran sequera, gran mullada.
3. A la dona i la cabra, corda llarga.
4. A pagès endarrerit, cap anyada no li és bona.
5. A vinya vella, amo nou.
6. Aigua de març, herba als sembrats.
7. Aigua vaig esperar i tard vaig sembrar.
8. Aigua vaig esperar i tard vaig sembrar; sap Déu què colliré!
9. Al bou vell, muda-li el pessebre i se'n farà la pell.
10. Al cul del sac es troben les engrunes.
11. Al mal segador la palla li fa destorb.
12. Al pagès doneu-li cols.
13. Al porc i al meló, calor.
14. Als mossos no els deguis massa, perquè et trauran de casa.
15. Als porcs més lletjos, els millors aglans.

NOTA: Aquest capítol consta de 151 refransys. La resta els podreu trobar en el llibre de propera aparició "5.000 REFRANYS DE NOSTRA TERRA" d'Arola Editors, del qual en soc l'autor. Arola Editors - Polígon Francolí, parcel·la 3, 43006 Tarragona - Telèfon 977.54.76.11 E-mail: arola@tinet.fut.es

Sempre mos han enganyat

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR. TLF. 971 665 336

Oh sementer d'ametlers,
Que ho ets de desgraciat,
Es preu a ametla posat,
Tu no treuràs cap doblar.
Recordant tems endarrer,
Que a Amèrica s'enviava,
Amb or ell se canviava,
Per servir el pastisser.

En aquell temps es pagès,
Sa terra molt be conreava,
Molt d'ametller hi sembrava,
Amb això anava desmès.
Ell estava compromès,
Allà passava sa vida,
De bèstia ell se servia,
Feia servir el seu parell.

Durant aquell temps passat,
De sa tan rica conró,
Els pobles de tot rodó,
Varen romandre aixecat.
Se vivia conformat,
Cap problema hi havia,
Pa de blat ell menjaria,
Sobrassada i llom torrat.

Sa mecànica va entrar,
Dins la ordre del conró,

El pagès gros, un tractor,
Tot d'una ell va comprar.
Avantatge li van dar,
Es gas-oil regalat
Hi havia un llaç parat,
a on ell se va enganxar.

Quan ja mots tractors comprats,
Se bèsties se retiraren,
Per llaurar els homes colcaven,
No romanien cansats.
Els sementers acabats,
Que de gra los sembrarien,
Agraïts se sentirien
Amb aquell agut avanç.

Però vengué el moment,
Que es cupo se va llevar,
I l'havien de pagar,
Al gas-oil preu corrent.

Aquest esdeveniment
Va ser de grossa sorpresa,
Aquesta nova endemesa,
Va retgirar molta gent.
Aquest cas mos a passat,
A dins tota sa conró,
En es gra de sa llavó,
A seixanta l'han tassat.

D'allò que tu has sembrat,
Si és ordi o civada,
A cooperativa lliurada,
Vint-i-dues l'has cobrat.
És blat porgat que has lliurat,
Collit de sa teva anyada,
Per sembrar-lo te costava,
A seixanta al sindicat,
Ara ben net i porgat,
És quilo va a vint-i-set,
Es pa en es forn, retrec,
A cent vuitanta estufat.

Ara es torn ha tocat,
Al qui té vaques de llet,
Aquest és es fet concret,
Que és vaquer han enganxat.
Tota sa llet li han baixat,
Ha pegat dins sa misèri',
No trobau que és un desveri?
Ell mai s'ha hagués pensat.

Quan de milions va gastar,
De muntar sa grossa xarxa,
Tot allò se tira a perdre,
De sa finca fugirà,
I s'aigo pes bestiar,
De bona ell la comprava,
Sa meva me surt salada,
En res jo la puc emprar.

El poble de Campos és,
Com un regal del bon Déu,
Li volen llevar es lleu,
I això que molt ric ell és.
Terra bona pes pagués,
També té platja a la mar,
Amb so Trenc no pot contar,
Privat allà fer-hi res.
Es torn ben prest tocarà,
En aquell qui té ovelles,
Que cobra tres mil pessetes,
Per cap, del seu bestiar.
Ja se'n comença a parlar,
Pot ser serà veritat,
Això serà es resultat,
Tot de defora és durà

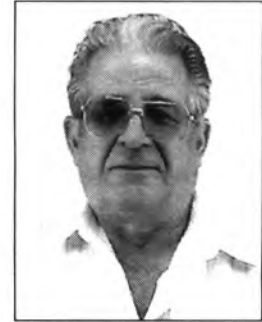
Tot es producte des camp,
Que hi havia fa vint anys,
Mos sentim noltros estranys,
Lo que compram mos surt car.
És per de més protestar,
Amb so mando que em tengué,
I amb so nou que ha vengué,
La rumba mos fa ballar.

Qui ha collit bona anyada,
És el govern que ha entrat,
Se va augmentar sa meitat,
D'allò que abans cobrava.
Sa política és un arma,
Per guanyar molts de doblers
No planyen en els demés
De carregar-li es viatge.

Al jubilat li han pujat,
Cada mes dos mil pessetes,
Això són augmentadetes,
Per només gratar-se es cap.
Es consum ha augmentat,
La meitat de temps enrera,
Aquesta és sa manera,
Per duu es ventre controlat.

Ha estat una gran victòria,
Seguretat social,
De guanyar un bon jornal,
Mentre que esperam la Glòria.
Seria mal repertori,
si aquest guany se llevàs
Se podria donar és cas,
Sa guerra és premonitori. Ω

S'Arenal durant s'hivern

Escandell

S'Arenal arribat l'hivern
De tranquil fa homenatge,
Te menys turista extern,
Quan a la mar hi ha onatge.

Així va adornant la platja
D'escuma contínuament,
I el mariner en l'oratge,
Amb vela aprofita el vent.

Les gavines hi voltaven,
Bastant desequilibrades,

Els forts vents les maneaven,
Com si fossin engegades.

Les palmeres de la platja,
De la part de Lluçmajor,
Quan l'oratge les maneja,
Alegren tan bell sector.

Tot s'Arenal significa,
Un just descans hivernal,
L'aigua més se purifica,
I per l'estiu dignifica,
Un lloc que és ideal. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
.....
Adreça.....
.....C.P.....
Població.....
C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.800 PTS (22,84 euros)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
Adreça.....
Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
Compte núm.....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

El batle de sa Pobla molt m'aprecia

GUILLEM CREMAT

*Havent llegit la breu
declaració que feres al
director de l'Estel, m'he
decidit a contestar-te, perquè
segons jo, dius la veritat a
mitges.*

Jaume, no em prenguis es pel
I no diguis més mentides,
O si tant vols ximpleries,
Pel quizenari s'Estel.

Jaume si tant m'aprecies
Demostreu amb bones obres
No hem de ser beneits i
pobres,
Apreciem tots els dies.

No diguis més bajanades
Dient que em vols molt de bé,
Emperó jo te diré,
No diguis més pardalades.

Lleva't aquestes manies
I digués sa veritat
Que dius qualche disbarat
Quan va de festes i fires.

Creu-me. Tu molt me fa riure,
Quan dius qualche falsedat
Si actuessis amb bondat
M'hauria aturat d'escriure.

Quan te fan qualche entrevista
L'has de fer amb serietat
Que si la fas amb maldat,
Tanmateix surt a la vista.

Si amb això no estàs conforme,
Tu tens dret a replicar,
Tal volta em faràs callar
Si ho dius en deguda forma.

Així faries civisme,
I d'eloqüent orador
Em donaries lliçó,
De fervorós humanisme. Ω